

KONJUNKTURNA GIBANJA

OCENA KONJUNKTURNIH GIBANJ ZA SLOVENIJO

VSEBINA:

- Konjunktura na pragu jeseni 2003
- Poslovna pričakovanja
- Trendi v proizvodnji in storitvah
- Menjava s tujino
- Plačilna bilanca
- Gibanje tečajev
- Gibanje cen
- Obrestne mere
- Varčevanje, zadolženost
- Likvidnost
- Banke
- Naložbe
- Trg dela, plače, plačna politika
- Dajatve in javne finance
- Kapitalski in nepremičninski trg
- Konkurenčnost
- Dokumentacija

KONJUNKTURNA GIBANJA, strokovna revija - September 2003,
letnik 11, številka 3, zaključeno v Ljubljani, 8.9.2003.

NASLOV UREDNIŠTVA:

SKEP- Služba za konjunkturo in ekonomsko politiko, Gospodarska zbornica Slovenije, Dimičeva
13, 1504 Ljubljana, tel. 01/5898-166, fax: 01/5898-100; E-mail: skep@gzs.si

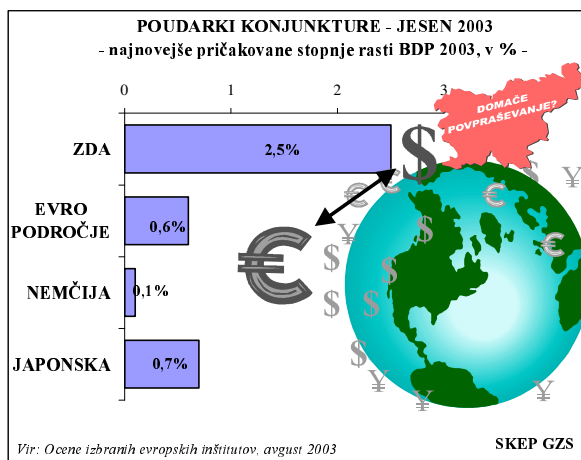
1. KONJUNKTRURA NA PRAGU JESENI 2003

Prelaganje pričakovanega obrata v svetovni, predvsem pa evropski konjunkturi se nadaljuje. Izgledi za ponovno izboljšanje konjunkturi v Evropi ter boljše impulze povpraševanja s trgov držav Evro področja se bolj nakazujejo šele za leto 2004 in to po razmeroma nizkih stopnjah rasti. Stroka ta hip, na pragu jeseni 2003, spet preverja napovedi iz spomladanskih mesecev. Nagiba se k prepričanju, da je za Evropo še vedno v igri preveč dejavnikov, ki zlasti za **države Evro področja** dušijo vzpon konjunkturi in potiskajo letošnje stopnje rasti na zelo nizko raven, celo nižjo od sicer dolgoletno šibke Japonske. Za **Nemčijo**, ki pomeni tretjino BDP vseh držav Evro področja, bodo sicer to jesen napovedovali začetek ponovne rasti, vendar bo ta v naslednjem obdobju ostajala zelo nizka. Bolj obetavna so nova pričakovanja za **ZDA**, kjer bo letna rast BDP letos okoli 2,5 odstotka, za leto 2004 pa okoli tri odstotke. A pozitivne učinke večjega povpraševanja ZDA za Evropo za zdaj izniči krepitev evra napram dolarju. Cenovna **konkurenčnost evro izvoza** bo zato predvidoma šibkejša vsaj do konca leta 2003.

Po nekaterih ocenah iz tega poletja je dolgoročno šibkejši utrip v Evropi sicer rezultat spleta okoliščin, vendar s pomembnim vplivom **socialne dimenzije**, ki jo ima - za razliko od ameriške - evropska ekonomija. Slednja naj bi tudi zato kreirala manj novih poslov in manj novih delovnih mest. S tem povratno povečuje težave na trgu dela, povečuje pritisk na davke in vzdržnost financ in javnih financ. V Evropi se v letošnjih razmerah spet povečujejo javno finančni primanjkljaji, čez meje, dogovorjene s Paktom stabilnosti (tudi Nemčija, Francija, Italija). Modeli socialnega konsenza razpadajo, celo nemški.

Leti 2003 in 2004 bosta v Evropi na ravni podjetij predvsem leti bitke za **konkurenčnost**, za bodoče **tržne deleže** - tudi zaradi širitve Unije - in leti propadanja oz. opuščanja manj konkurenčnih programov.

Naložbena aktivnost daje za zdaj šibke impulze, nižje od pričakovanih. Zniževanje **obresti** oziroma njihovem zadrževanje na nizkih ravneh, ki naj bi po definiciji spodbudno vplivalo na zasebno porabo prebivalstva in investicijske možnosti podjetij ter zagotavljal tovrstne umetne impulze konjunkturi, še ni dalo zelenih rezultatov in OECD priporoča Evropski centralni banki, da ta ukrep intenzivira.

V Sloveniji so na pragu jeseni glavni trendi v tekočih gospodarskih gibanjih **zmerno pozitivni**. **Domače povpraševanje** - naložbe, javna poraba, na pragu jeseni pa pod vplivom poletne rasti prejemkov tudi osebna poraba - daje nekaj pospeška, tudi prometu v trgovini in turizmu. **Plačilna bilanca** izkazuje letos nekaj primanjkljaja, ob razmeroma visoki uvozni rasti in nekaj nižji rasti izvoza od pričakovane. Industrija še stagnira in ima večje zaloge, boljši so signali iz gradbeništva.

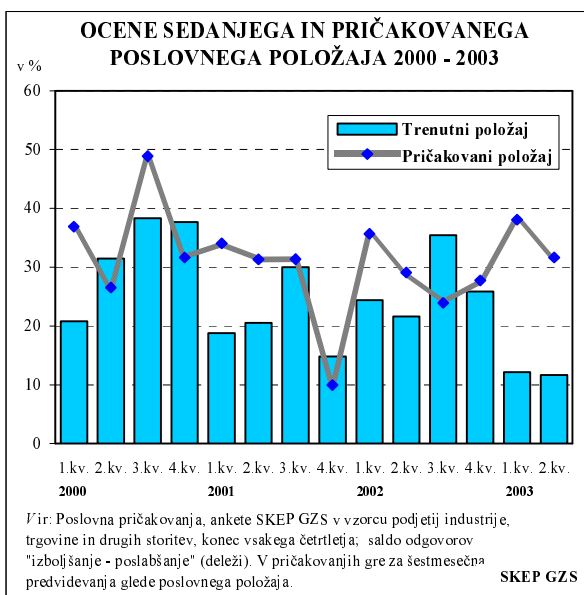
Inflacija ostaja med ključnimi makro ekonomskimi izzivi tudi na prehodu v jesen. Rast povprečnih **plač** je zmerna, razen v nekaterih dejavnostih, kjer tudi predstavniki sindikalne strani niso dojeli potrebe po splošnem zmernejšem pristopu, skladnem s tržnimi možnostmi. Slednje ogrožajo tudi **trg dela**, kjer so trendi vse bolj kritični. Podjetniške napovedi o možnostih novega zaposlovanja so negativne. Stopnja **brezposelnosti** po slovenskih standardih sicer ostaja na ravni 11,2 odstotka, po standardih ILO pa raste.

Glede poslovnih možnosti za **letošnje drugo polletje** oziroma za preostale mesece **do konca leta 2003** večina slovenskega poslovnega sveta v splošnem še ne računa na povečane impulze povpraševanja. Kot kažejo naše redne ankete med poslovnimi ljudmi sicer lahko ugotovljamo, da ostajajo kratkoročne prodajne in izvozne napovedi kljub vsemu blago pozitivne. Še naprej zaskrbljujoče znamenje v kratkoročnih poslovnih napovedih pa so vztrajno negativne ocene pričakovanih **naročil**.

Tudi indeksi **poslovnega zaupanja** in zaupanja potrošnikov v Sloveniji, kot jih izračunava na podlagi svojih anket državna statistika in ki so se prek poletja za spoznanje izboljšali, pa po naši oceni še ne zagotavljajo zanesljive napovedi o skorajšnjih boljših konjunkturinih perspektivah.

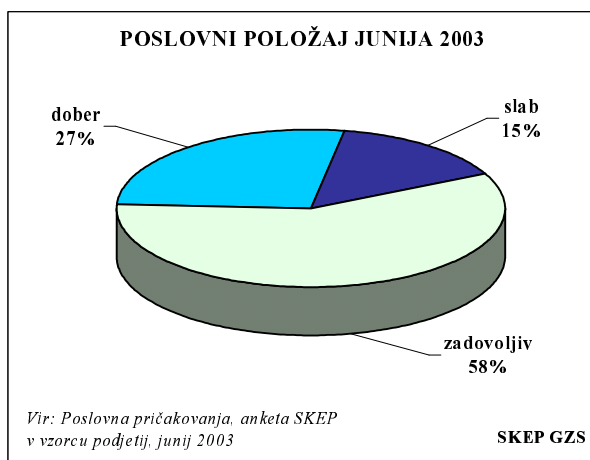
2. POSLOVNA PRIČAKOVANJA

Aktualne poslovne razmere in možnosti se v ocenah slovenskih podjetij v letu 2003 kažejo v nedvoumno slabši luči kot v predhodnih letih. Poslovna pričakovanja so bila letos doslej sicer kljub vsem zmerno pozitivna., Vendar se trenutni poslovni položaj podjetij v povprečju ne izboljšuje. V anketi SKEP GZS »Poslovna pričakovanja«, ki smo jo izvedli med gospodarstveniki pretežno v drugi polovici junija 2003 so svoj **trenutni poslovni položaj** ocenili kot razmeroma dober v povprečju v dobri četrtini anketiranih gospodarskih družb in kot slab v sedmini. Ta ocena ostaja sicer podobna tisti s konca pomladi (marca) in je slabša od ocen sredi leta v preteklih treh letih.

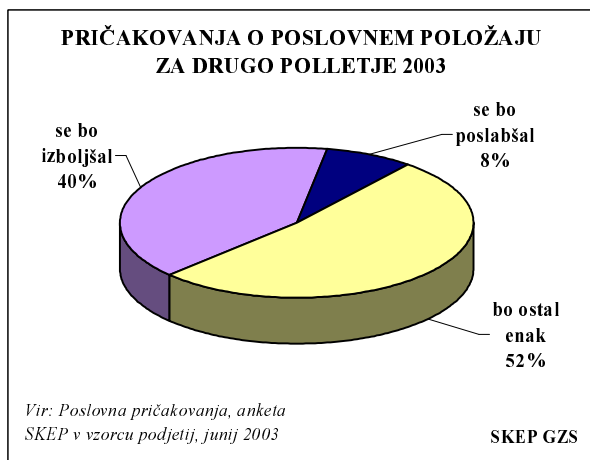
Predvsem v industriji še naprej ocenjujejo svoj trenutni položaj slabše, saj je bilo v teh dejavnostih tudi tik pred poletjem – tako kot spomladi - več negativnih ocen kot pozitivnih. Nekoliko bolj optimistične so ocene trenutnih poslovnih razmer v trgovini in tudi v drugih storitvah. Med posameznimi dejavnostmi in družbami so sicer razlike.

O vse večji zaskrbljenosti nad trenutnim poslovnim položajem lahko govorimo predvsem pri delu podjetij iz tekstilne in lesne industrije in tudi proizvodnje strojev, v okviru storitvenih dejavnosti pa npr. v dejavnosti dajanja opreme v najem. Po drugi strani pa ni več negativnih signalov iz minulega obdobja v gradbeništvu, manj jih je tudi v gostinstvu oz. turizmu med storitvami.

Splošna pričakovanja za **drugo polletje** pa izražajo nekaj upanja v izboljšanje poslovnega položaja in konjunktura, četudi so šibkejša, kot so bila še spomladi 2003 in še ne nakazujejo obrata. Še naprej gre za pričakovanja, kdaj naj bi prišlo do pozitivnih sprememb v evropskem konjunktornem ciklusu. Domače povpraševanje v Sloveniji pa dobiva – kot kaže - nekaj novih spodbud. To se odraža zlasti v pričakovanjih trgovine.

Za čas **do konca leta 2003** so izrazili prepričanje, da bi se njihov poslovni položaj lahko izboljšal, v povprečju v 40 odstotkih anketiranih družb, poslabšanje je napovedalo 8 odstotkov, ostalih 52 odstotkov podjetij v naši anketi pa upa, da bo ostal poslovni položaj več ali manj enak oziroma nespremenjen.

Razmeroma optimistični so bili že sredi leta za drugo polletje 2003 po naši anketi npr. proizvajalci hrane in pijač, izdelkov iz gume in plastičnih mas ter vozil in plovil, izrazito pa tudi anketirani iz gradbeništvu. Med storitvenimi programi si obetajo izboljšanje poslovnega položaja in konjunktura v naslednjih šestih mesecih najbolj v trgovini z vozili, trgovini na

drobno, v gostinstvu in turizmu, zračnem prometu, ter v večjem delu poslovnih storitev in informatike.

Kratkoročna, **trimesečna pričakovanja**, tokrat za tretje četrtletje leta 2003, so po junijski anketi v primerjavi s prejšnjimi anketami »Poslovna pričakovanja« pokazala upad optimizma glede možne rasti proizvodnje, glede skupnih prodaj in tudi glede izvoza. Vendar so bila v saldu pričakovanja o tem še naprej vsaj zmerno pozitivna. Po drugi strani so bile **napovedi naročil** - merjene s saldod pričakovanj o naraščanju in upadanju – tudi tokrat, že petič zapored, nedvoumno negativne. To je najpomembnejši signal, ki jasno pokaže nesporen problem, ki ga imajo podjetja v času manj ugodne konjunktore z naročili. Med drugimi ključnimi elementi poslovanja, ki jih spremljamo z našo anketo, velja opozoriti na oceno cenovnih trendov, ki izraža prevladujoče prepričanje iz podjetij, da cen izdelkov in storitev v sedanjih tržnih razmerah v glavnem ni mogoče povečevati. Izrazit je tudi trend pričakovanja o nadaljnjem zniževanju višine obresti (cene denarja) in boljše so ocene in pričakovanja dostopnosti do kreditov v bankah, ki jih podjetja potrebujejo za svoje tekoče poslovanje in na krajši rok.

3. TRENDI V PROIZVODNJI IN STORITVAH

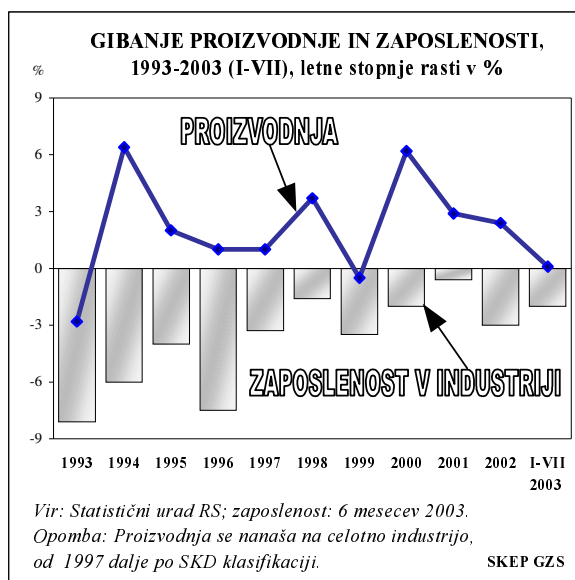
a) Industrija

V povprečju prvih sedmih mesecev 2003 je slovenska industrija proizvedla komaj za 0,1 odstotek več kot lani v enakem času. Na ravni povprečne je bila v tem času tudi rast proizvodnje v predelovalnih dejavnostih, 0,1-odstotna. Rudarstvo je v tem času povečalo proizvodnjo za 5,1 odstotka, predvsem na račun junija in julija, v oskrbi z elektriko, plinom in vodo pa so podjetja proizvodnjo zmanjšala za 2,1%.

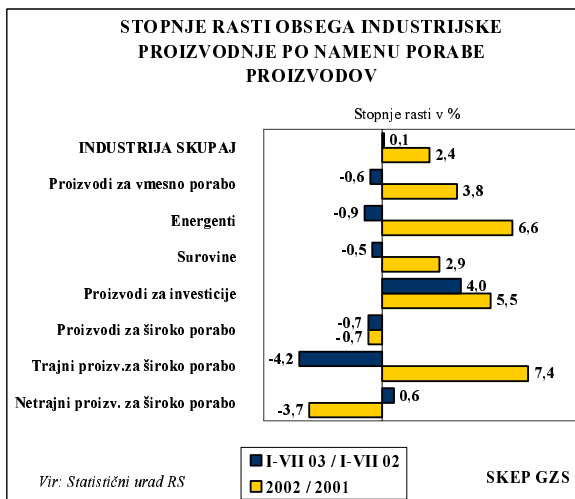
Stopnje rasti obsega industrijske proizvodnje in zaposlenost v industriji, v %

	VI 2003 V 2003	VII 2003 VI 2003	I-VII 2003 I-VII 2002
Industrija skupaj	-0,6	3,6	0,1
C Rudarstvo	4,6	16,5	5,1
D Predelovalne dejavnosti	-1,4	3,4	0,1
E Oskrba z elektriko, plinom, vodo	9,4	-0,7	-2,1
Zaposleni v industriji*	-0,1	...	-2,0
D Predelovalne dejavnosti*	-0,1	...	-1,9

Vir: Statistični urad RS, avgust 2003
* za obdobje januar-junij 2003

Znotraj predelovalnih dejavnosti so obseg proizvodnje v prvih sedmih mesecih letos sicer najbolj povečali v proizvodnji naftnih derivatov (za 16,6%), proizvodnji električne in optične opreme (za 14,1%) ter proizvodnji kemikalij in kemičnih izdelkov (11%). V večini ostalih dejavnosti znotraj predelovalnih pa so v tem času proizvedli manj izdelkov kot lani – v proizvodnji usnja in usnjenih izdelkov kar za 19,7 odstotka manj, v tekstilni industriji za 11,7 ter v proizvodnji strojev in naprav za 8,8 odstotka manj. Proizvodnja je bila nižja tudi v proizvodnji ostalih nekovinskih in mineralnih izdelkov, proizvodnji pohištva ter proizvodnji vozil in plovil.

Ob tem so se **zaloge** izdelkov v prvih sedmih mesecih leta 2003 glede na lansko enako obdobje dvignile v povprečju kar za 5,1 odstotka, v predelovalnih dejavnostih pa so bile za 6,1 odstotka višje.

Po kazalcu zvišanja zalog med drugim izstopata proizvodnja električne in optične opreme (49,1%) ter proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas (13,3%).

Ob zmanjševanju zaposlenosti – v industriji za 2 odstotka, v predelovalnih dejavnostih pa za 1,9 odstotka, se je **produktivnost** v povprečju prvih sedmih mesecev 2003 povečala za 2,2 odstotka.

b) Gradbeništvo

Bolj ugodna so gibanja v **gradbeništvu**. Vrednost opravljenih gradbenih del se v prvem polletju letošnjega leta v primerjavi z enakim obdobjem preteklega povečuje, saj je bilo nominalno opravljeno za 20,5% več del. Najbolj se je povečala vrednost gradbenih inženirskih objektov, nominalno kar za 41,7%. Tako se je tudi v tem obdobju nadaljeval trend iz leta 2002 ko je bila izgradnja gradbenih inženirskih objektov (avtocest in ostalih cest, železniške infrastrukture, energetskih objektov, mostov, čistilnih naprav in komunalne infrastrukture) vlečni konj gradbeništva. Njen delež v vseh gradbenih delih se je povečal na 55,5%. Vrednost izgradnje stavb se je zvišala le za 3,0% zato se je njen delež v vseh gradbenih delih znižal na 44,5%. Po statistiki še vedno močno zaostaja stanovanjska gradnja (za 30,9%) zato se je njen delež v vseh gradbenih delih zmanjšal na 7,5%. Ob tem pa je treba upoštevati, da so na stanovanjskem področju še posebej pri vzdrževalnih in obnovitvenih delih v veliki meri zastopana podjetja, ki imajo manj kot 10 zaposlenih, katerih obseg del statistika ne zasleduje.

Vrednost opravljenih gradbenih del in efektivne ure

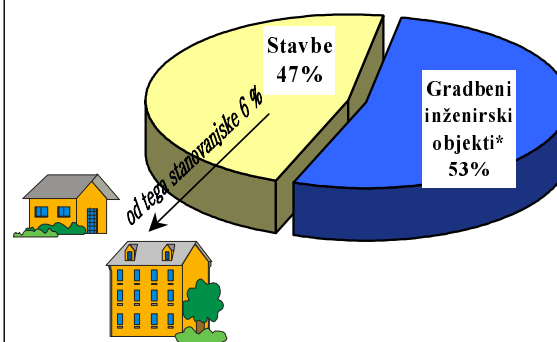
	VI 2003 v mio SIT	I-VI 2003 v mio SIT	Indeksi		Delež v %
			VI 2003 VI 2002	I-VI 2003 I-VI 2002	
Vrednost opravljenih gradbenih del	33.716	150.403	125,7	120,5	100
Po vrsti gradbenih objektov:					
Stavbe	15.008	70.477	111,3	103,0	44,5
- od tega stanovanjska	2.542	9.388	105,0	69,1	7,5
Gradbeni inženirski objekti*	18.708	79.926	140,3	141,7	55,5
Efektivne ure delavcev (1000 ur)	2.617	14.099	104,3	96,9	

Vir: SURS, Nekateri pomembnejši podatki RS št.7 *nov pojem od 1.1.2003 (zajema podatke ki niso stavbe, tj. širši pojem kot nizke gradnje). Podatki zajemajo podjetja, ki so registrirana v gradbeni dejavnosti in imajo več kot 10 zaposlenih.

Število efektivnih ur delavcev na gradbiščih je v prvem polletju glede na enako obdobje preteklega leta še vedno za 3,1% nižje. Vzroke je mogoče iskati tako v fizičnem obsegu in strukturi gradbenih del, kot v racionalizaciji tehnoloških in organizacijskih postopkov na gradbiščih. Gradbeništvo se mora prilagajati razmeram na tržišču, ki dolgoročno niso stabilne, razen na področju avtocestnega programa,

kjer pa je huda konkurenca. Vprašanje izgradnje energetskih objektov na spodnji Savi in prenosnih naprav za električno energijo je v zaostanku. Enako velja za čistilne naprave in okoljevarstveno infrastrukturo, ki bo morala biti usklajena z okoljskimi standardi EU. Vprašanje je ali bo načrtovana stanovanjska gradnja v zvezi s stanovanjsko varčevalno shemo bolj zaživela po letu 2004. Vse prevečkrat se zatika pri prostorski politiki, pripravi zemljišč, dokumentaciji itd.

VREDNOST OPRAVLJENIH GRADBENIH DEL, I-VI 2003, delež v %

Vir: Statistični urad RS

* širši pojem kot nizke gradnje

SKEP GZS

c) Trgovina

Tudi v trgovini so se v prvi polovici letošnjega leta **prihodki od prodaje** realno povečali za 5,5 odstotka. Med trgovinskimi dejavnostmi so najvišjo realno rast prihodka 15,9% imeli v trgovini z **motornimi vozili**, motornimi kolesi in rezervnimi deli ter opremo. Za 6,2% se je letos realno povečal tudi prihodek v trgovinah z motornimi gorivi.

Nadpovprečno, 6,9 odstotno realno rast so v tem času izkazali v trgovini z neživilni. Med neživilskimi trgovinami je letos porasel prihodek v prodajalnah s tekstilom, oblačili in usnjenimi izdelki, realno za 12,9%, v prodajalnah farmacevtskih in kozmetičnih izdelkov za 12,2% in za 12,5% v prodajalnah s pohištvo in gospodinjskimi aparati. V prodajalnah knjig, časopisov in drugih specializiranih prodajalnah je letos porast prodaje nekoliko nižji kot lani in sicer 4,7% (lani v tem času 40,1%). Manjšo rast kot lani v prvem polletju izkazuje letos tudi trgovina na drobno po pošti (realno 2,8%).

Trgovina z živili, pijačami in tobakom letos po realnem obsegu ostaja na lanskoletni ravni.

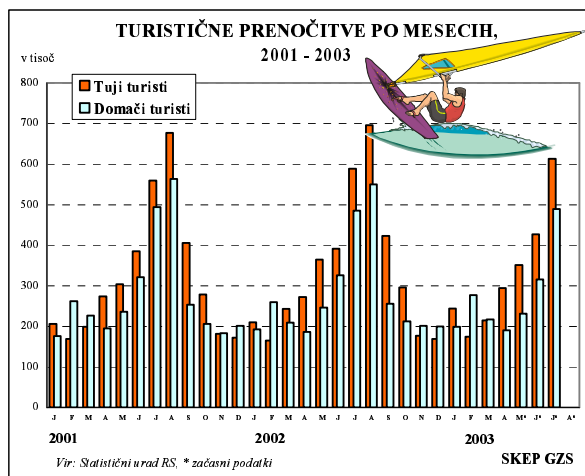
Realna rast prihodkov v trgovini – po dejavnostih, v%

	2002	I-VI 2003 I-VI 2002
SKUPAJ	4,7	5,5
Trgovina z živili, pijačami, tobakom	1,9	-0,1
Trgovina z neživili	9,5	6,9
• Farmacevtski, kozmetični izdelki	15,5	12,2
• Tekstil, oblačila, usnjeni izdelki	38,8	12,9
• Pohištvo, gospodinjiski aparati	9,8	12,5
Trgovina z motornimi vozili, gorivi, vzdrževanje, popravila	2,6	9,1
• Trgovina z motornimi vozili	7,0	15,9
• Trgovina z motornimi gorivi	-2,4	6,2

Vir: Statistični urad RS, avgust 2003

d) Turizem

Turizem je letos med dejavnostmi z največjo konjunkturo. Stopnja rasti **tujskega turizma** je doslej letos 5-odstotna, med najvišjimi v Evropi. Obisk se je povečal iz vseh evropskih držav, razen za nas po obsegu najpomembnejše države – Nemčije (padec za 12%) ter npr. iz Poljske in Makedonije. Domači turistični obisk letos zmerno raste (prenočitve za 2 odstotka).

Na vrhuncu turistične sezone, julija in avgusta, so bili turistični kraji dobro zasedeni. Najvišjo rast obiska so beležili **alpski kraji** – Bled, Bohinj in Kranjska Gora, ki so tradicionalno usmerjeni v tujski turizem. Domačih gostov je bilo tu le nekaj odstotkov. Tudi **Ljubljana** je pogost cilj tujih obiskovalcev. Popularna postaja med svetovno popotniško mladino. Pridobila je tudi z odprtjem novih mladinskih hotelov. Poletna sezona je bila dobra tudi **na obali** zlasti avgusta. Vse bolj jasno pa postaja, še zlasti v Portorožu, da kvaliteta urejenosti in turistične ponudbe krajev zaostaja za kvaliteto ponudbe v hotelih. To je vzrok, da turisti tu trošijo manj od pričakovanj. V **zdraviliščih** so se investicije v ureditev hotelov ter možnosti za rekreacijo v vodnih

rekreacijskih parkih, na golf igriščih ipd. izkazale kot uspešne. Obisk je bil razmeroma dober že v spomladanskih »izvensezonskih« mesecih. Vroče poletje je pospešilo obisk v zdraviliščih in tudi za jesen dobro kaže.

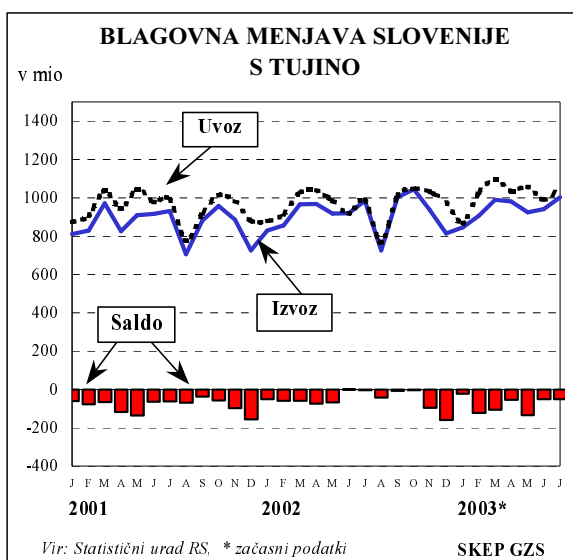
O dobri turistični sezoni ne moremo govoriti le zaradi povečanega števila gostov in prenočitev. Tudi rast priliva turističnih deviz je letos dobra. Turistična podjetja so po doslej znanih podatkih zaslužila 5 odstotkov več deviz kot lani. Dobro se je povečal tudi zaslužek v igralnicah. Saldo turistične devizne bilance je bil v prvem polletju tako za 6 odstotkov višji kot v letu 2002.

Ocenjujemo, da se bo letošnja glavna sezona (ob upoštevanju nekaterih dolgoročnih vremenskih napovedi) potegnila v september. Verjetno bomo jeseni, ko bodo znani uradni podatki, lahko govorili o najboljši turistični sezoni doslej, kljub precej manjšemu nemškemu obisku.

4. MENJAVA S TUJINO

V blagovni menjavi se letos po razmeroma ugodnih trendih v prvih mesecih **blagovni izvoz** po statističnih podatkih od aprila dalje **upočasnjuje**. Na medletni ravni je bil izvoz najnižji maja – v evrih le 0,7 odstotka višji kot v istem mesecu 2002, junijski izvoz pa je ponovno nakazal določeno oživiljanje z 2,2 odstotno medletno stopnjo rasti. Rast **blagovnega uvoza** je letos hitrejša od rasti izvoza. Pri tem je treba povedati, da je bilo letos nekaj enkratnih uvoznih transakcij večjih vrednosti, kar se odraža na višji rasti uvoza in na večjem primanjkljaju v tem času. V prvi polovici leta je **blagovni primanjkljaj** znašal 487,9 milijonov evrov, kar je za 60 odstotkov več kot lani ta čas.

Junija so slovenska podjetja izvozila za 940,4 milijonov evrov blaga, nominalno za 2,2 odstotka več kot junija lani oz. za 2,9 odstotka več kot je znašal lanski povprečni mesečni izvoz. Uvoza je bilo v tem mesecu za 989,7 milijonov evrov, za 7,8 odstotka več kot junija lani. Kljub tej visoki mesečni rasti uvoza pa je bil junijski uvoz bistveno manjši kot v predhodnih mesecih marcu in maju, ki sta bila po uvozu letos doslej rekordna meseca. Marca je bilo uvoza 1.095 milijonov evrov in maja 1.058 milijonov evrov. Tedaj je bil visok uvoz posledica enkratnega uvoza investicijskih dobrin večjih vrednosti – uvoza gorilnih elementov za JE Krško, uvoza civilnega letala in uvoza več helikopterjev. Prvi **julijski** podatki kažejo, da je izvoz nominalno porasel za 1,8 odstotka in uvoz za 6,5 odstotka.

V prvi polovici leta je Slovenija skupaj izvozila za 5.585 milijard evrov blaga, preračunano iz evrov nominalno za 2,4 odstotke več kot lani v tem času. Uvoza je bilo v teh mesecih za 6.073 milijone evrov ali za 5,4 odstotke več kot lani. V toolarskih vrednostih je bilo v prvih šestih mesecih letos blagovnega izvoza za 1.296 milijard SIT ali za 6 odstotkov več kot lani v tem času, uvoza pa za 1.410 milijard ali za 9,2 odstotka več. V sedmih mesecih skupaj je izvoz v evrih nominalno za 2,3 odstotke višji, uvoz pa za 5,6 odstotka višji glede na enako obdobje 2002.

Ob močnem vplivu letošnjih medvalutnih sprememb - depreciacije ameriškega dolarja do evra – ocenjujemo, da je bil v primerjavi z lanskim prvim polletjem letošnji izvoz blaga realno za okoli 3 odstotke in uvoz za 6 odstotkov višji.

V blagovni menjavi so po sedanjih tendencah prvotna letna izvozna pričakovanja lahko nekoliko pod vprašajem. Ob vse težjih pogojih prodaje na tujih trgih in skromni gospodarski rasti predvsem v državah EU pa sedanja pozitivna rast izvoza in tudi tuje povpraševanje na nekaterih tržnih segmentih – države CEFTA, neevropske članice OECD - vendarle kažejo na določen optimizem in prihodnje izvozne možnosti slovenskih podjetij.

Blagovna menjava Slovenije s tujino, v EUR

	Vrednost v milijon EUR		Stopnje rasti v %	
	VI 2003	I-VI 2003	VI 2003	I-VI 2003
IZVOZ - skupaj	940	5.585	2,2	2,4
Evropska unija		3.381		1,6
UVOZ - skupaj	990	6.073	7,8	5,4
Evropska unija		4.092		3,5
SALDO - skupaj	-49	-488		
Evropska unija		-711		

Vir: Statistični urad RS, predhodni podatki

Z državami Evropske unije je bila v prvem polletju menjava nekaj skromnejša, kar se odraža tudi na nekoliko nižjem deležu izvoza (60,5%) in uvoza (66,9%) v skupnem deležu izvoza oz. uvozu. Glede na lansko prvo polletje je bil izvoz višji za 1,6 odstotka in uvoz za 3,5 odstotka, oba pod povprečjem rasti skupne menjave. Poslabšanje trgovinske bilance je bilo letos največje pri trgovanju z Nemčijo (presežek je bil za okoli 90 milijonov evrov nižji kot leta 2002) in Francijo (primanjkljaj se je povečal za 83 milijonov evrov). Izvoz v Nemčijo je bil nižji od lanskega za 3,7 odstotka, v Francijo pa za 17,9 odstotka. Porast blagovnega izvoza je bila dosežena z Italijo, Avstrijo, Irsko, Nizozemsko, Švedsko in Veliko Britanijo, izboljšanje trgovinske bilance pa v menjavi z Italijo, Nizozemsko, Veliko Britanijo in Španijo.

Deleži blagovne menjave z EU v skupni menjavi, v %

	2002	I-VI 2002	I-VI 2003
IZVOZ	59,4	61,0	60,5
UVOZ	68,0	68,6	66,9

Vir: Statistični urad RS

Letos se krepi povpraševanje po slovenskem izvozu v državah CEFTE, saldo trgovinske bilance s temi državami pa ostaja enak lanskemu (75 milijonov evrov). Izvoz v te države je v šestih mesecih porasel nominalno za 6,9 odstotka in uvoz za 5,8 odstotka. Najbolj je letos izvoz porasel v Slovaško, Madžarsko, Bolgarijo, Romunijo, izvoz na Poljsko in v Češko pa ostaja na lanski ravni. Blagovna menjava z državami EFTE je na izvozni in uvozni strani nižja od lanske. Med posameznimi državami se je za 18 odstotkov povečal izvoz v Norveško.

Še naprej letos pomembneje raste izvoz v države neevropske članice OECD, trgovinska bilanca s temi državami se izboljšuje. Izvoz v te države je letos višji za 33 odstotkov, v ZDA pa celo za 49 odstotkov. Prejšnji primanjkljaj Slovenije s to državo se je letos spremenil v presežek v višini 43 milijonov evrov.

Presežek v menjavi z JV državami na ozemlju nekdanje Jugoslavije se še znižuje – glede na lansko prvo polletje je za 16 milijonov evrov nižji in znaša 653 milijonov evrov. Skupni izvoz v te države je letos za 0,9 odstotka višji, med vsemi državami na tem ozemlju se je povečal na Hrvaško, za 4,3 odstotka ter v Srbijo in Črno goro za 0,9 odstotka. Uvoz blaga iz te skupine držav je bil višji za 9 odstotkov, povečal se je iz vseh držav z izjemo

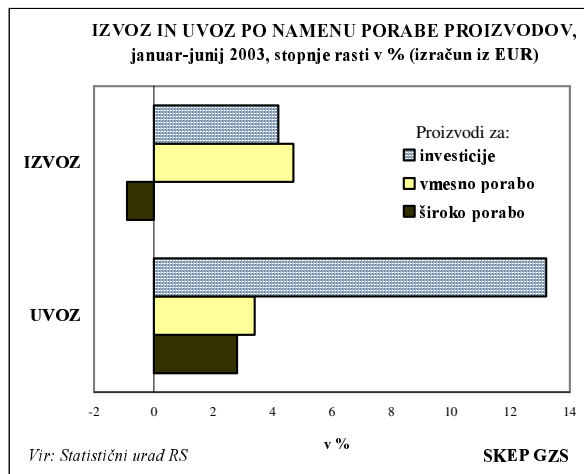
Blagovna menjava z Rusijo in drugimi državami iz nekdanje Sovjetske zveze je glede na lanska gibanja letos bolj umirjena, predvsem izvoz (0,2 odstotna rast). Uvoz iz teh držav je bil za 10 odstotkov višji od lanskega v tem času. Z Rusijo je

menjava nekoliko nižja, raste pa z Ukrajino, Belorusijo in tudi nekaterimi drugimi državami v tej skupini.

5. PLAČILNA BILANCA

V prvi polovici leta 2003 je bilo po podatkih Banke Slovenije v tekočem računu plačilne bilance za **58 milijonov EUR primanjkljaja** (lani v enakem času je imela Slovenija 156 milijonov evrov presežka). Finančni in kapitalski račun letos izkazuje primanjkljaj v višini 18,5 milijonov evrov (lani 148,6 milijonov evrov).

Primanjkljaj v tekočih transakcijah plačilne bilance je predvsem posledica povečanega **blagovnega primanjkljaja**, ki je od lanskega ob tem času višji nominalno kar za 111 odstotkov (po plačilno bilančni definiciji je letos znašal 285 milijonov evrov). Poleg letošnje skromnejše rasti izvoza je na tak primanjkljaj vplival predvsem višji uvoz blaga, zlasti nadpovprečna rast uvoza investicijskih dobrin. Delno pa je k primanjkljaju v plačilni bilanci prispeval tudi nekoliko nižji **storitveni presežek** – rast izvoza storitev je letos počasnejša od rasti blagovnega izvoza. Izvoz storitev je bil v prvi polovici leta nominalno višji od lanskega za 1,6 odstotka (izvoz blaga za 2,4 odstotka). Za 4,8 odstotka pa so bili višji tudi odlivi za storitve. Turistični priliv je letos za 3 odstotke večji kot lani, priliv od transportnih storitev pa je za 4 odstotke več.

Na primanjkljaj v tekoči plačilni bilanci so dodatno vplivala tudi manj ugodna, vendar še naprej pozitivna gibanja **tekočih transferov**. Bolj negativni kot lani v šestih mesecih pa so bili v saldu dohodki **od dela in kapitala** – v primerjavi z lanskimi so letos višji predvsem izdatki za plačane obresti.

Neposredne tuje naložbe so v prvi polovici leta 2003 po obsegu bistveno manjše od lanskih v tem času, domače naložbe letos v tujini celo presegajo neposredne naložbe tujcev pri nas. V prvi polovici leta je bilo tako prilivov od neposrednih tujih naložb v Slovenijo za 80 milijonov evrov (lani 689 milijonov evrov). Domače naložbe v tujino so letos v porastu - v saldu jih je bilo za 131 milijonov evrov, lani 58 milijonov evrov.

Devizne rezerve še naprej rastejo in so konec junija 2003 znašale 9,1 milijarde USD. Nadaljuje se tudi zadolževanje v tujini. Skupni **zunanji dolg** je konec junija letos dosegel 10,2 milijardi USD in se je od konca leta 2002 povečal za 1,4 milijarde USD. Na rast deviznih rezerv in zunanjega dolga so letos, poleg povečanega obsega transakcij v veliki meri vplivala tudi medvalutna razmerja dolarja do evra.

Plačilna bilanca Slovenije s tujino, I-VI 2003

	Prilivi	Odlivi	Saldo
Tokovi v milijon EUR			
TEKOČI RAČUN	7.260	7.320	-58
Blago	5.639	5.924	-285
Storitve	1.137	824	313
•Transport	313	188	125
•Potovanja	530	233	297
Dohodki od dela in kapitala	272	385	-113
Tekoči transferi	213	187	26
KAPITALSKI IN FINANČNI RAČUN			-18,5
KAPITALSKI RAČUN			4,4
FINANČNI RAČUN			-22,9
• Neposredne naložbe			-50,8
Domače v tujini			-130,5
Tuje v Sloveniji - NTI (saldo)			79,8
• Naložbe v vrednostne papirje			4,2
• Ostale naložbe			294,7
• Mednarodne denarne rezerve			-271,0

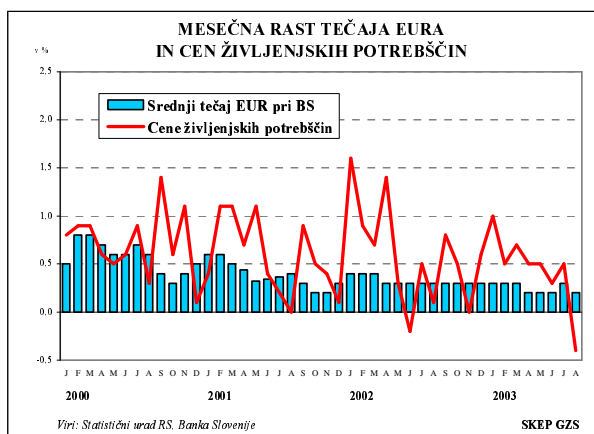
Vir: Banka Slovenije, avgust 2003

6. GIBANJE TEČAJEV

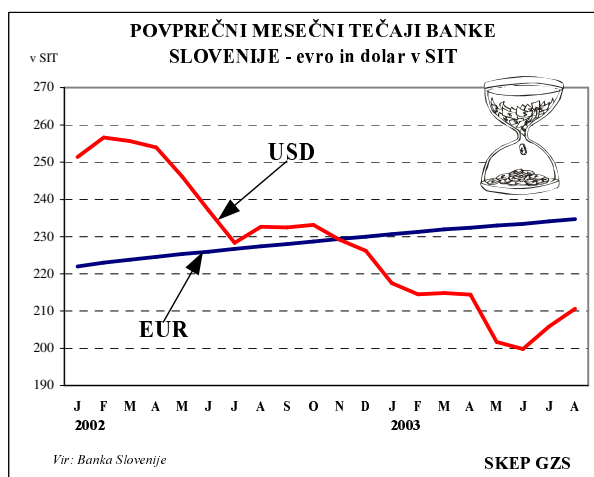
Krepitev skupne evropske valute **EUR**, ki je s povprečno vrednostjo 1,17 EUR za 1 USD dosegla letos najvišjo vrednost v mesecu juniju, se je julija in avgusta nekoliko umirila. Euro, ki je bil konec lanskega leta vreden 1,02 dolarja je avgusta letos 1,11 dolarja. Prve dni septembra se giblje na ravni 1,09 dolarja.

	Junij 2002	Junij 2003	Avgust 2002	Avgust 2003
1 EUR = USD	0,95	1,17	0,98	1,11
1 USD = EUR	1,05	0,86	1,02	0,90

Letos je **evro** na domačem deviznem trgu v povprečju rasel od 0,2 do 0,3 odstotka mesečno. V povprečju je letos v prvih osmih mesecih evro dosegel vrednost **232,69 SIT**. Povprečna medletna rast evra, ki je bila junija 2003 še 3,3 odstotka je avgusta le še 3,2 odstotka. Na deviznem trgu je evro avgusta dosegel 234,70 SIT (lani avgusta 227,37 SIT). V primerjavi z decembrom 2002 je bil srednji tečaj evra avgusta letos višji za 2,1 odstotka, kar je ob 3,6 odstotni rasti domačih cen pomenilo njegov realni padec.

Tečaj **ameriškega dolarja**, ki je v SIT letos v prvi polovici leta padal (za 0,2 odstotka je porasel le v marcu), je julija in avgusta porasel za 3,0 oz. 2,3 odstotka. Najnižjo povprečno vrednost 199,79 SIT je dosegel letos junija – to je bila tudi najnižja vrednost dolarja vse od aprila 2000. Junija letos je bil tako dolar v medletni primerjavi v SIT za 15,6 odstotka nižji kot v istem mesecu lani. Po manjši rasti je avgusta dolar dosegel povprečno vrednost 210,66 SIT, kar je v primerjavi z decembrom lani 6,8 - odstoten padec. Letos je dolar v osmih mesecih v povprečju dosegel srednjo vrednost **210,03 SIT**.

Pod vplivom šibkejšega dolarja je evro v razmerju do dolarja letos pridobival na vrednosti. V povprečju se je v osmih mesecih glede na enako obdobje leta 2002 evro do dolarja popravil za 21%.

Gibanje vrednosti tečaja EUR v SIT

	Srednji tečaj BS	Podjetniški tečaj N.L.B.
Januar 2002	221,99	222,85
Februar	222,96	223,56
Marec	223,81	224,28
April	224,57	225,01
Maj	225,31	225,72
Junij	225,97	226,41
Julij	226,70	227,09
Avgust	227,37	227,78
September	228,03	228,43
Oktober	228,67	229,08
November	229,35	229,73
December	229,97	230,38
Povprečje I-XII 2002	226,22	226,70
Januar 2003	230,70	231,05
Februar	231,30	231,68
Marec	231,90	232,26
April	232,39	232,76
Maj	232,93	233,31
Junij	233,49	233,83
Julij	234,12	234,37
Avgust	234,70	234,89
Povprečje I-VIII 2003	232,69	233,02

Vir: Banka Slovenije, Nova Ljubljanska banka

Gibanja tečajev letos še naprej trendno slabšajo konkurenčnost slovenskih podjetij. Merjena z **realnim efektivnim tečajem** in cenami življenjskih potrebščin, se je konkurenčnost od decembra do junija poslabšala že za blizu 4 odstotka. Tečaj dolarja do košare valut je v tem času realno apreciral za 3,8 odstotka. Na medletni ravni je junija dolar appreciral že za 5 odstotkov, merjeno s cenami pri proizvajalcih pa za 2,8 odstotka. Kljub postopnemu zniževanju domačih cen lahko tudi v prihodnjih mesecih predvidevamo določeno apreciacijo realnega efektivnega tečaja, ki bi bila lahko nekoliko nižja ob intervencijah Banke Slovenije na deviznem trgu. Še naprej se letos slabšajo tudi terms of trade – pogoji menjave so se v prvih petih mesecih letos poslabšali za 1 odstotek.

7. GIBANJE CEN

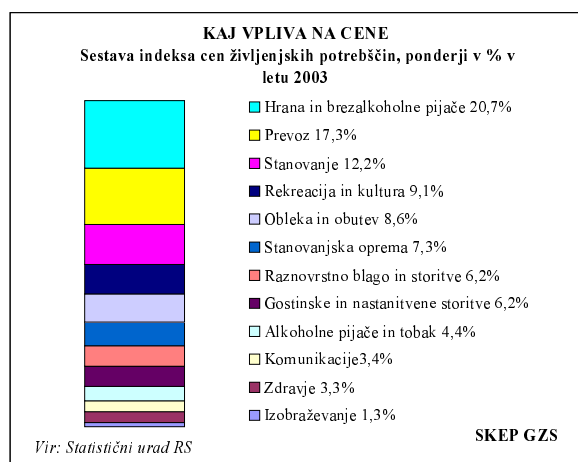
Obetajoče umirjanje inflacije iz prvih mesecev leta se je v maju ustavilo, junija in julija pa se je medletna **inflacija** ponovno zvišala. Razmeroma visoka rast cen, še posebej v juliju, je opozorilo, da se inflacija v Sloveniji letos ne bo zlahka spustila ali celo zadržala na zeleni letni ravni okoli 5 odstotkov.

Avgust je s presenetljivo visoko negativno splošno rastjo cen sicer ponovno povečal možnosti za nižanje inflacije, vendar ne gre pozabiti, da so v avgustovski rasti cen zajete tudi poletne sezonske razprodaje, ki jih v mesecih do konca leta ne bo več. Kljub precejšnjim nihanjem v gibanju cen, pa se cene na prelomu poletja v jesen še gibljejo v okvirih naših dosedanjih pričakovanj.

Inflacija je bila na medletni ravni sredi leta 6-odstotna, avgusta pa smo zabeležili znižanje na 5,5-odstotka. **Povprečna letna stopnja inflacije**, merjena z rastjo cen življenjskih potrebščin v povprečju prvih šestih mesecev letos je bila **6-odstotna**, v osmih mesecih pa **5,9-odstotna**.

Mesečne stopnje inflacije so bile v letošnjih treh poletnih mesecih predvsem zaradi avgustovske deflacije v primerjavi z enakim obdobjem lani v povprečju le rahlo nižje. Junija in julija so se pod vplivom povpraševanja močno višale cene počitnic v paketu, julija pa so na inflacijo vplivali tudi davki - višje trošarine na cigarete. Sezonsko znižanje cen sadja in zelenjave je bilo letos zelo skromno in opazno le junija, medtem ko so se cene sadja in zelenjave v juliju in avgustu - verjetno tudi zaradi vpliva suše - celo višale.

Avgusta 2003 je bila rast cen življenjskih potrebščin negativna - cene so se v povprečju **znižale za 0,4 odstotka**. Cene blaga so bile nižje za 0,7% medtem ko so se cene storitev tudi avgusta zvišale in to za 0,4%. Med blagom so se zaradi vpliva poletnih razprodaj cene najbolj znižale v skupini obleka in obutev, v povprečju za 6 odstotkov; pri tem so bila oblačila cenejša za 5,1% in obutev za 10,3%. Avgusta so se znižale tudi cene v skupini hrana in brezalkoholne pijače (za 0,3%), kar gre pripisati predvsem nižjim cenam sadja (za 8,9%) ter deloma tudi nekaj cenejšim kruhu, mesu in žitnim izdelkom. Kljub sezonskemu značaju pa se avgusta niso znižale cene zelenjave temveč so se glede na pretekli mesec povišale še za 6,6%, v primerjavi z avgustom lani pa so bile višje za 28,2%. K rasti cen storitev so avgusta najbolj prispevale za 4,9% višje cene prenočevanja v hotelih, pa tudi cene počitnic v paketu ter višje cene nekaterih telefonskih storitev.

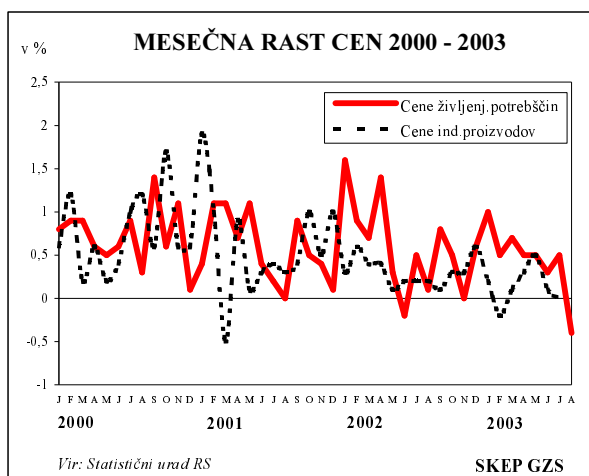
V prvih osmih mesecih leta 2003 je rast cen **blaga** presegala rast cen **storitev**. V povprečju osmih mesecev so bile v primerjavi z enakim obdobjem lani cene storitev višje za 7,3 odstotka, cene blaga pa za 5,4 odstotka.

Med posameznimi **skupinami cen** so se v prvih sedmih mesecih v primerjavi z enakim obdobjem lani zaradi rasti fiskalnih obremenitev cene alkoholnih pijač in tobaka zvišale za 13,1 odstotka. V letu 2003 beležimo nadaljevanje rasti cen komunalnih storitev, ki so bile v prvih sedmih mesecih glede na enako lansko obdobje višje za 10,7 odstotka, med njimi odvoz smeti za 15,2 % in kanalsčina za 16,6%. Železniški prevozi so bili v tem obdobju dražji za 16,7 %, cestni prevozi pa za 4,9%. Poštne storitve so se od decembra podražile za 7,5%, skupno v letu dni pa za 11,7 odstotka. V letošnjem letu so se za 23 odstotkov zvišale tudi cene prenočevanja v hotelih, tako, da so bile glede na primerljivo lansko obdobje višje za 15,2 odstotka, sezonsko pa so zrasle tudi cene počitnic v paketu in sicer julija za 17,8% in po prvih podatkih avgusta še za 13,3%. Nadpovprečne rasti cen beležimo tudi pri nekaterih proizvodih in storitvah iz skupine rekreacija in kultura povezanih s preživljanjem prostega časa. To so na primer: športna oprema, storitve za rekreacijo, šport in kulturo, cvetje in izdelki za vrtnarstvo, domače hišne živali in časopisi. Negativen trend rasti cen pa – verjetno tudi zaradi hitrega tehnološkega napredka – v indeksu beležimo pri audio-video opremi ter še bolj pri foto in računalniški opremi.

Gibanje cen, junij, julij, avgust 2003 (stopnje rasti v %)

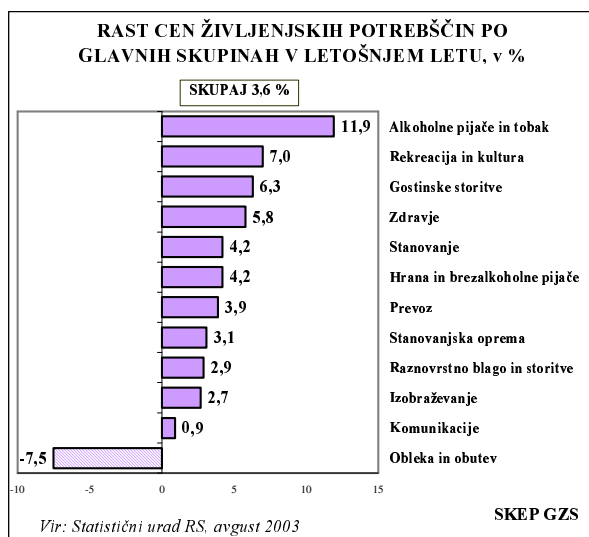
	Junij 2003			Julij 2003			Avgust 2003		
	VI 03 V 03	I - VI 03 I - VI 02	VI 03 VI 02	VII 03 VI 03	I - VII 03 I - VII 02	VII 03 VII 02	VIII 03 VII 03	I - VIII 03 I - VIII 02	VIII 03 VIII 02
Cene življenjskih potrebščin	0,3	6,0	6,0	0,5	6,0	6,0	99,6	5,9	5,5
Cene na drobno	0,3	6,4	6,2	0,6	6,4	6,3	99,7	6,2	5,5
Cene industrijskih izdelkov	0,1	2,8	2,7	0,0	2,8	2,5	0,0	2,7	2,3

Vir: Statistični urad RS junij - september 2003

Rast cen, merjena z **indeksom cen na drobno**, je avgusta na medletni ravni znašala 5,5 odstotka, v povprečju prvih štirih mesecev pa 6,2 odstotka.

Trend umirjanja **cen industrijskih izdelkov** se je nadaljeval tudi v poletnih mesecih. V primerjavi z decembrom 2002 so se cene pri proizvajalcih v osmih mesecih kumulativno povečale za odstotek. Avgusta so bile na letni ravni tako višje za 2,3 odstotka, v povprečju osmih mesecev glede na enako lansko obdobje pa za 2,7 odstotka.

Med skupinami industrijskih izdelkov je bila rast cen v prvih osmih mesecih najvišja pri proizvodih za široko porabo (4,7%), medtem ko so bile cene proizvodov za investicije za 0,1 odstotka nižje. Cene pri proizvodih za vmesno porabo so bile v tem obdobju višje za 1,8 odstotka, med njimi cene surovin za 2,8 odstotka. Med industrijskimi dejavnostmi, kjer so na voljo podatki za prvih sedem mesecev letos so se cene najbolj zvišale v proizvodnji pohištva ter drugih predelovalnih dejavnostih (6,5%), v proizvodnji nekovinskih mineralnih izdelkov (6,1%)

ter v proizvodnji usnja in usnjenih izdelkov (5%). Znižanje cen smo zabeležili le pri proizvajalcih električne in optične opreme (-2,8%).

Struktura gibanja cen 2001 – 2003
(povprečne letne stopnje rasti v %)

	2001	2002	VI 03 VI 02
Cene življenjskih potrebščin	8,4	7,5	6,0
- nadzorovane cene	12,2	7,5	4,6
- proste cene	7,7	7,6	6,5

Vir: Banka Slovenije, Denarni pregled, julij 2003

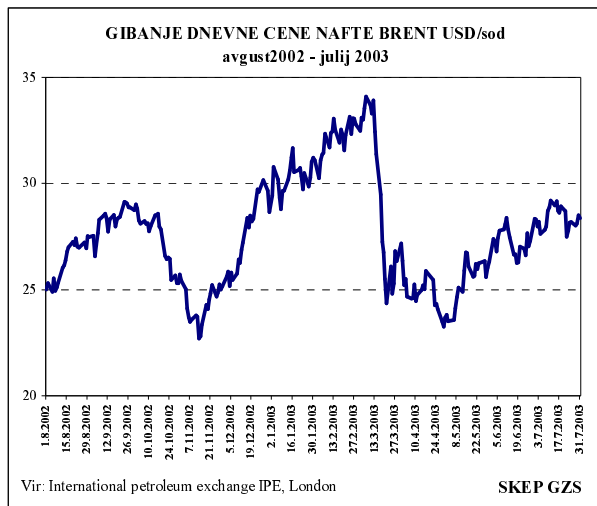
Dinamika rasti **nadzorovanih cen** je bila v prvem polletju letos v povprečju nižja od rasti **prostih cen**: po izračunih Banke Slovenije **so bile junija** na medletni ravni proste cene višje za 6,5%, nadzorovane cene pa z 4,6%. Med nadzorovanimi cenami naj bi se cene derivatov v tem obdobju zvišale za 1,8%, elektrike pa za 6%. Višjo rast so dosegle druge nadzorovane cene (6,5%), kjer je velik vpliv cen komunalnih storitev. Po metodološko nekoliko drugačnem izračunu UMAR pa so bile regulirane cene junija v primerjavi z enakim mesecem preteklega leta višje za 6 odstotkov, od tega energija za 5 %, druge regulirane cene pa za 8,3%. V skladu z vladnim Načrtom povišanja reguliranih cen naj se cene, ki so pod neposrednim nadzorom do konca leta ne bi poviševale, tako da lahko tudi ob koncu leta pričakujemo počasnejšo rast nadzorovanih cen glede na proste cene.

Mariborski Inštitut za ekonomsko diagnozo in prognozo je objavil rezultate **primerjave ravni cen** in plač med **Slovenijo in Avstrijo** v novembru 2002.

- ⇒ Raven maloprodajnih cen v opazovanem vzorcu je bila za 16% nižja kot v Avstriji;
- ⇒ Blago je bilo v Sloveniji v povprečju za 12%, storitve pa za 29% cenejše kot v Avstriji.
- ⇒ Povprečne neto plače so bile v absolutnem smislu za 60% nižje kot v Avstriji, s svojo povprečno plačo pa je Slovenec v Sloveniji lahko kupil 47,8% dobrin v primerjavi z nakupi, ki jih je zmožel zaposleni Avstrijec s povprečni neto plačo v Avstriji.

Letna stopnja **inflacije** je bila julija 2003 v **EU (15)** na letni ravni tako kot že mesec pred tem **1,8%**, v **EMU** območju pa se je z **1,9%** znižala za 0,1 odstotne točke. Julija lani je bila tako v EU (15) kot v EMU za 0,1 odstotne točke višja. Med državami je bila julija 2003 najvišja medletna inflacija na Irskem (3,9%), Grčiji (3,5%) ter na Portugalskem in v Španiji (2,9%), najnižja pa v Nemčiji (0,8%) ter v Avstriji in na Finskem (1 %). Po prvi oceni Eurostata naj bi bila inflacija v avgustu v EMU 2,1-odstotna.

Cene **industrijskih izdelkov** pri proizvajalcih v EU so se julija 2003 v primerjavi s preteklim mesecem zvišale za 0,1%, glede na julij lani pa za 1,5%. Med državami EU so se te cene v letu dni najbolj zvišale na 3-4 odstotke. V Nemčiji so bile višje le za 1,9% v Italiji za 1,3%, v Španiji za 1,1%, medtem ko so se v Belgiji in na Portugalskem industrijske cenene v letu dni v povprečju znižale za 1,3% oziroma za 0,4%.

Povprečna cena **nafte** na londonski borzi IPE je po krajši umiritvi v marcu in aprilu na ravni okoli 25 USD/sod, maja pričela ponovno postopno naraščati in se je avgusta že povsem približala 30 USD za sod. V prvih dneh septembra je naraščanje vsaj začasno nekoliko popustilo in povprečna cena soda nafte na londonski borzi je bila 3. septembra 27,7 USD. Cena nafte se tako trenutno giblje na ravni okoli zgornje meje OPECove ciljne cene, ki je 28 USD. Države OPEC v začetku septembra še niso bile pripravljene poseči na trg s povečanjem proizvodnje, da bi tako ohranili ceno v začrtanih mejah. Menijo namreč, da na rast cene nafte ne vpliva premajhna ponudba, temveč ponovna negotovost glede razmer na Bližnjem vzhodu. Povprečna cena nafte v letošnjem letu, merjena do konca julija, je bila 28,3 USD za sod, kar je zaenkrat nekoliko nad pričakovanji večine analitikov, ki napovedujejo gibanje cen nafte.

8. OBRESTNE MERE

Obrestne mere na medbančnem denarnem trgu so se po povečanju v začetku leta od aprila do julija zniževale in so v juliju povprečno na ravni 4,9 odstotka. V avgustu pa so se spet povečale na 5,3 %. K takšnim gibanjem je pripomogla ugodna likvidnost bank, do povečanja v avgustu pa je prišlo zaradi višje julijske inflacije.

Obrestne mere Banke Slovenije so se v juniju znižale pri lombardnih posojilih na 8,25%, pri začasnem odkupu blagajniških zapisov v tujem denarju (repo DBZ) na 7,25%, obrestna mera refinanciranja (reprezentativna obrestna mera BS) pa na 5,50%. Navedene obrestne mere Banke Slovenije so ostale do konca avgusta nespremenjene.

Sredi julija je začel veljati dogovor bank in Združenja bank Slovenije o oblikovanju slovenskih medbančnih obrestnih mer, po katerem se je namesto dotedanjega SMOM začel oblikovati **SITIBOR**. To so obrestne mere, po katerih so banke dejansko pripravljene posoditi denar drugim bankam. SMOM pa je bila obrestna mera, po kateri so bile banke neobvezno pripravljene najeti likvidnostno posojilo. Kljub izboljšanju metodologije pa SITIBOR še nima značaja referenčne obrestne mere zaradi premajhnega medbančnega trga, na katerem prevladujejo posli z zelo kratko ročnostjo, posli z ročnostjo nad tri mesece pa so izjema. V avgustu se je SITIBOR zaradi inflacije nekoliko povečal in je bil povprečno na ravni 6,52% (3-mesečni).

Za Slovenijo je značilna razmeroma šibka razvitost finančnega trga pred vstopom v EU. To velja za bančni sistem in za nebančne finančne posrednike. Razvit finančni sistem naj bi bil po analizah in raziskavah v okviru Svetovne banke (Razvoj finančnih trgov v državah pristopnicah k EU) temeljni pogoj za gospodarsko rast, saj je obseg zasebnih kreditov in kapitalizacija kapitalskega trga glede na BDP v sorazmerju z rastjo BDP na prebivalca. Pričakuje se, da bo s skupnim trgom EU boljša povezava z razvitimi trgi in zato večja konkurenca na denarnem in kapitalnem trgu.

Obrestne mere enomesečnih **zakladnih menic** so se zniževale od maja dalje in so bile v juliju in avgustu v povprečju na ravni 6%.

Referenčna obrestna mera za področje evra je EURIBOR, ki je bil 27.8.2003 na ravni 2,149% (3-mesečni), inflacija v državah EMU pa je bila okoli 2%. SITIBOR (3-mesečni) je bil na isti dan 6,51%, naša inflacija pa je bila 5,5%. Če bi bil SITIBOR referenčna obrestna mera, bi se obrestne mere za kredite najboljšim podjetjem oblikovale na ravni okoli 7,5% (SITIBOR+1 odstotna točka), dejansko pa se v največjih slovenskih bankah gibajo od 7,8 do 9,25%. Povprečne obrestne mere za kredite drugim podjetjem naj bi se po tej logiki oblikovale na ravni okoli 8,5% (SITIBOR+2 odstotni točki), dejansko pa se gibajo povprečno med 10 do 12%.

Obrestne mere na denarnem trgu

v % letno

	Slovenska medbančna obrestna mera *			Enomesečne zakladne menice MF	Medbančni denarni trg
	enotedenska	enomesečna	trimesečna		
Avg.2002	5,37	7,70	8,59	8,63	5,1
Sep.	5,33	7,70	8,56	8,22	5,1
Okt.	5,31	7,65	7,75	8,14	5,2
Nov.	5,26	7,50	6,98	7,87	5,1
Dec.	4,57	5,46	6,87	8,01	4,7
Jan. 2003	5,15	7,10	7,64	7,85	5,1
Feb.	6,09	7,20	7,77	7,93	6,1
Mar.	5,85	6,90	7,33	7,78	6,1
Apr.	6,10	6,79	7,12	7,38	6,4
Maj	6,20	6,73	7,01	7,01	6,1
Jun.	5,90	6,18	6,36	6,42	5,8
Jul.	5,80	6,13	6,34	6,07	4,9
Avg.	6,20	6,39	6,52	6,08	5,3

Vir: Banka Slovenije, Združenje bank Slovenije, izračuni SKEP GZS do 14.7.2003 SMOM, od takrat dalje SITIBOR tj. aritmetična sredina srednjih dveh četrtin kotacij, rangiranih po velikosti, za obrestne mere danih vezanih depozitov v tolarjih, ki jih kotira 8 največjih slovenskih bank vsak delovni dan ob 11. uri.

Zniževanje **nominalnih obrestnih mer** za bančne kredite se nadaljuje. V avgustu je bila povprečna nominalna obrestna mera za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje 10,3%, kar je 2 odstotni točki manj kot pred letom dni. Povprečna nominalna

obrestna mera za dolgoročne kredite za osnovna sredstva je bila v avgustu 12,6% (2,5 odstotnih točk nižja kot pred letom dni), povprečna **realna obrestna mera** pa 6,2% (znižanje za 1 odstotno točko).

Inflacija, temeljna obrestna mera, povprečne obrestne mere in zakonska zamudna obrestna mera

v %

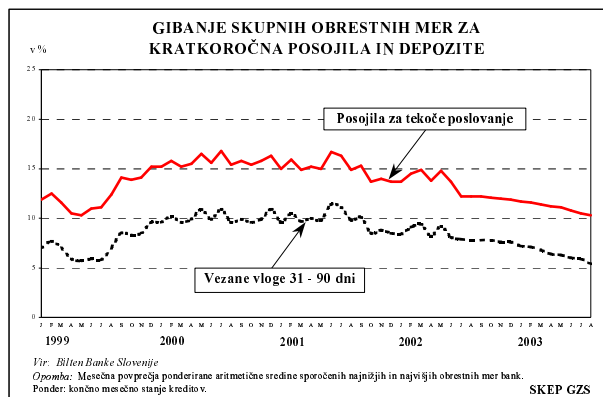
	Mesečna rast cen življ.potr.	Letna rast cen življ.potr.	TOM mesečno	TOM letno	Povprečna skupna OM za kratk. kredite (n)	Zakonska zamudna OM
1997	0,7	8,4	0,7	8,84	20,0	26,84
1998	0,5	7,9	0,7	8,51	16,1	26,55
1999	0,6	6,1	0,5	6,27	12,4	20,68
2000	0,7	8,9	0,7	9,05	15,8	24,90
2001	0,6	8,4	0,7	8,62	15,1	27,99
2002	0,6	7,5	0,6	7,66	13,2	21,21
Sept.2002	0,8	7,2	0,6	7,55	12,2	21,05
Okt.	0,5	7,2	0,6	7,30	12,1	20,80
Nov.	0,0	6,7	0,6	7,55	12,0	21,05
Dec.	0,6	7,2	0,6	7,30	11,9	20,80
Jan. 2003	1,0	6,6	0,6	7,30	11,7	20,80
Feb.	0,5	6,2	0,6	8,11	11,6	
Mar.	0,7	6,3	0,5	6,05	11,4	19,55
Apr.	0,5	5,3	0,5	6,26	11,2	19,76
Maj	0,5	5,5	0,4	4,81	11,1	18,31
Jun.	0,3	6,0	0,5	6,26	10,8	19,76
Jul.	0,5	6,0	0,5	6,05	10,5	17,00
Avg.	-0,4	5,5	0,5	6,05	10,3	17,00
Sept.	-	-	0,5	6,26	-	17,00

Vir: Banka Slovenije, Statistični urad RS

Nadaljevalo se je tudi zmanjševanje pasivnih obrestnih mer – te so se tudi v zadnjih mesecih znižale bolj kot aktivne obrestne mere. **Nominalne obrestne mere** za vezane tolarске vloge

v bankah od 31 do 90 dni ter od 91 do 180 dni so bile v avgustu povprečno 5,4%, od 181 dni do enega leta 5,5% in za vezane vloge nad 1 leto 7,3%. V primerjavi z avgustom 2002 so se nominalne obrestne

mere za vezane toolarske vloge v povprečju najbolj zmanjšale pri vezanih vlogah nad 1 leto - za 3,5 odstotnih točk in pri vezanih vlogah od 181 dni do enega leta - 3,4 odstotne točke. **Realne obrestne mere** za vezane toolarske vloge nad eno leto so bile v avgustu 1,2% in so se v primerjavi z avgustom lani znižale za 2,1 odstotni točki, TOM pa se je zmanjšal za 1,3 odstotne točke.

Razlike med nominalnimi aktivnimi in pasivnimi obrestnimi merami so se letos povečevale, ker so se pasivne obrestne mere zmanjševale bolj kot aktivne. Zlasti od junija dalje so

se te razlike bolj povečale. V avgustu je bila razlika med povprečnimi nominalnimi obrestnimi merami za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje in nominalnimi obrestnimi merami za vezane vloge od 31 do 90 dni 4,9 odstotnih točk (v decembru 4,3 odstotne točke). Razlika med povprečno nominalno obrestno mero za dolgoročna posojila za osnovna sredstva in povprečno nominalno obrestno mero za vezane vloge nad eno leto je bila v avgustu 5,3 odstotne točke (v decembru 4,2 odstotni točki). Povprečna neto obrestna marža bank (obrestna marža na obrestonosno aktivo) se je v letošnjem prvem polletju znižala na 3,35% (v enakem obdobju lani 3,78%).

Nominalne **izhodiščne obrestne mere za najboljše komitente**, ki jih spremljamo v sedmih bankah, so se za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje zniževale v vseh bankah in so se v avgustu gibale od 7,80 do 10,10%. Nominalne izhodiščne obrestne mere za najboljše komitente za dolgoročne kredite za osnovna sredstva so se v zadnjih mesecih znižale le v dveh od spremljanih bank. Preračunane iz realnih obrestnih mer so se v avgustu gibale od 9,2 do 12,7%.

Izhodiščne obrestne mere za prvovrstne komitente - za kratkoročne kredite za tekoče poslovanje (do 30.6.2002 r, od 1.7.2002 n)*

	NLB	SKB	NKBM	Banka Koper	Banka Celje	ABanka	Probanka
1997 dec.	7,0	6,5-7,0	6,0-6,5	7,5	6,8-8,5	7,0-7,5	7,0-8,25
1998 dec.	4,0	5,0-6,0	3,5-4,0	4,2	3,9-4,3	4,0-5,0	4,0-5,5
1999 dec.	4,0	4,25-5,25	3,5-4,0	4,2	3,9-4,3	4,25-5,25	4,5-5,5
2000 dec.	4,25	4,0-5,0	3,8-4,3	4,2	4,2-4,35	4,75-5,75	4,5-5,5
2001 dec.	4,25	4,0-5,0	3,8-4,3	4,2	4,2-4,35	4,75-5,75	4,5-5,5
2002 jun.	3,75	2,95-4,35	3,8-4,3	4,2	4,2-4,35	4,25-5,25	4,0-5,25
jul.	10,80	9,40-11,65	11,25-11,75	11,10	10,55-11,05	11,0-11,50	11,60-13,0
Sept.	10,60	8,90-11,65	11,25-11,75	11,10	10,55-11,05	11,0-11,50	11,60-13,0
dec.	10,35-10,75	8,90-11,65	9,90-10,40	10,65	10,55-11,05	10,30-10,70	11,60-13,0
2003 jan.	10,10-10,50	8,90-11,15	9,90-10,40	10,65	10,55-11,05	10,30-10,70	11,60-13,0
feb.	10,10-10,50	8,90-11,15	9,90-10,40	10,40	9,50-10,55	10,30-10,70	10,50-12,0
mar.	9,70-10,10	8,60-10,30	9,90-10,40	9,50	9,50-10,55	9,60-10,0	10,50-11,90
apr.	9,30-9,50	8,60-9,75	9,50-10,0	9,50	9,50-10,55	9,60-10,0	10,50-11,90
Maj	9,30-9,50	8,45-9,45	9,50-10,0	9,50	9,50-10,55	9,60-10,0	10,0-10,50
jun.	9,05-9,25	8,45-9,45	8,90-9,40	9,50	8,60-9,25	9,60-10,0	9,60-10,10
jul.	9,05-9,25	7,95-8,60	8,90-9,40	9,0	8,60-9,25	8,60-9,0	9,60-10,10
avg.	8,80-9,0	7,80-8,45	8,25-8,75	9,0	8,60-9,25	8,60-9,0	9,60-10,10

Vir: Podatki bank, prikaz pripravljen v SKEP GZS, na podlagi rednih anket bank
Opomba: Razponi pomenijo povečanje obrestnih mer zaradi ročnosti do enega leta.

Izhodiščne obrestne mere za prvovrstne komitente - za dolgoročne kredite za osnovna sredstva (r)*

	NLB	SKB **	NKBM	Banka Koper	Banka Celje	Abanka	Probanka
1997 dec.	8,5	8,5	7,5-8,5	9,5	9,5	9,0	8,5-8,75
1998 dec.	5,5	6,5	5,5-6,5	5,9	5,5-5,9	6,5	6,0-7,0
1999 dec.	5,75	6,75	5,5-6,5	5,9	5,5-5,9	6,0	6,0-7,0
2000 dec.	6,0	6,5	5,8-6,8	5,9	5,75-6,0	6,5	6,0-7,0
2001 dec.	6,0	6,5	5,8-6,8	5,9	5,75-6,0	6,5	6,0-7,0

	NLB	SKB **	NKBM	Banka Koper	Banka Celje	Abanka	Probanka
2002 jun.	5,5	4,7	5,8-6,8	5,9	5,75-6,0	5,9	5,75-6,75
sept.	5,25	4,45	5,4-6,4	5,9	4,9-6,25	5,5	5,75-6,75
dec.	4,75	4,45	4,9-5,9	5,25	4,9-6-25	5,0	5,75-6,75
2003 jan.	4,50	4,45	4,9-5,9	5,25	4,9-6,25	5,0	5,75-6,75
feb.	4,50	3,95	4,9-5,9	5,0	4,5-6,25	4,9	5,25-6,25
mar.	4,50	3,25	4,9-5,9	4,75	4,5-6,25	4,6	5,25-6,25
apr.	4,50	3,25	4,5-5,5	4,75	4,5-4,75	4,6	5,25-6,25
maj	4,50	2,95	4,5-5,5	4,75	4,5-4,75	4,6	5,25-6,25
jun.	4,50	2,95	4,5-5,5	4,75	4,5-4,75	4,6	5,25-6,25
jul.	4,50	2,95	4,5-5,5	4,50	4,5-4,75	4,2	5,25-6,25
avg.	4,50	2,95	3,9-4,9	4,50	4,5-4,75	4,2	5,25-6,25

Vir: Podatki bank, prikaz pripravljen v SKEP GZS, na podlagi rednih anket bank

Opomba: Razponi pomenijo povečanje obrestnih mer zaradi ročnosti nad eno leto.

* Prikazane so le realne obrestne mere, skupne nominalne obrestne mere pa dobimo z upoštevanjem TOM (TOM za avgust je 6,05%)

** SKB od 17.2.2003 namesto TOM uporablja SIOM (SIOM za avgust je 5,65%)

Zakonska zamudna obrestna mera je od 28.6.2003 na ravni 17% v skladu s sprejetim zakonom o predpisani obrestni meri zamudnih obresti. Pogodbeni stranki se lahko dogovorita o višjih ali nižjih zamudnih obrestih od predpisanih.

9. VARČEVANJE, ZADOLŽENOST

Ob koncu junija so bile celotne vloge prebivalstva v bankah realno 5,4% večje kot leto poprej, od tega se je **tolarsko varčevanje prebivalstva** realno povečalo za 11% - zlasti so se

povečale vpogledne vloge, delno tudi zaradi sprememb hranilnih knjižic v transakcijske račune. **Devizno varčevanje prebivalstva** je bilo konec junija realno 2,4% manjše kot leto poprej. V letošnjem prvem polletju je bilo celotno varčevanje prebivalstva v bankah (po podatkih o stanju vlog konec meseca) realno 5,4% večje kot v enakem obdobju lani in sicer je bilo tolarsko varčevanje realno večje skoraj za 12%, devizno varčevanje pa je bilo realno manjše za 3%. Zato se še naprej zmanjšuje delež deviznega varčevanja v celotnem varčevanju, ki je bil konec junija lani 42,6%, konec junija letos pa 39,4%.

Varčevanje prebivalstva v bankah (v mrd tolarjev)

	30.6.2002	31.12.2002	30.6.2003	Realna rast v % 30.6.03/30.6.02
Varčevanje skupaj	1.853,8	1.978,3	2.038,1	5,4
Tolarsko varčevanje	1.064,5	1.159,7	1.219,3	11,1
- vpogledne vloge	230,5	246,3	285,3	36,4
- kratkoročne vloge	655,9	707,0	724,4	2,2
- dolgoročne vloge	178,1	205,9	209,6	11,5
Devizno varčevanje	789,3	818,6	818,8	-2,4
- vpogledne vloge	98,4	101,8	105,9	-2,6
- kratkoročne vloge	592,1	620,0	625,7	-0,3
- dolgoročne vloge	98,8	96,8	87,2	-17,9

Vir: Banka Slovenije

Za zadnje mesece je značilna povečana kreditna aktivnost bank zaradi zmanjšanja aktivnih obrestnih mer. Stanje vseh terjatev bank do domačih nedenarnih sektorjev (podjetja, država, prebivalstvo, druge finančne organizacije) je bilo ob koncu junija realno 6,2% večje kot leto poprej. **Stanje terjatev bank do podjetij in drugih finančnih organizacij** je bilo konec junija realno 9,2% večje kot leto poprej. **Neto zadolženost podjetij in drugih finančnih organizacij** v domačih bankah (razlika med stanjem obveznosti in terjatev domačih bank je bila 745 milijard tolarjev) je bila ob koncu junija realno 20% večja kot pred letom dni (1.670 milijard tolarjev obveznosti in 925 milijard tolarjev terjatev podjetij do bank). Stanje kreditov prebivalstvu je bilo konec

junija realno 2,5% večje kot leto poprej, stanje vlog prebivalstva v bankah pa se je povečalo za 5,4%. **Neto zadolženost prebivalstva** v bankah (razmerje med krediti in vlogami prebivalstva v bankah) se zato počasi zmanjšuje in je bila 0,29.

V letošnjem prvem polletju je bilo v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povprečno stanje tolarskih kreditov podjetjem in drugim finančnim organizacijam (po podatkih o stanju konec meseca) realno 1% manjše, stanje deviznih kreditov pa je bilo realno kar za tretjino večje. Devizni krediti predstavljajo približno tretjino vseh kreditov, najetih s strani podjetij in drugih finančnih organizacij v domačih bankah v letošnjem prvem polletju.

10. LIKVIDNOST

Relativna likvidnost gospodarstva, merjena z deležem vpoglednih sredstev gospodarstva v celotnih vpoglednih sredstvih na računih bank se je v minulem letu gibala na ravni od 33 do 35% (skupaj z drugimi finančnimi organizacijami, ki so nadpovprečno likvidne, od 37 do 41%), kar je slabše kot v predhodnih letih. V prvih šestih mesecih letošnjega leta je bila na ravni od 30 do 33% (skupaj z drugimi finančnimi organizacijami pa od 34 do 39%).

Podatki o pravnih osebah z neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno nad 5 dni niso primerljivi z obdobjem pred 1.7.2002, ko je bil plačilni promet v celoti prenesen na banke in zato niso ustrezni za pripravo objektivnih ocen na področju finančne discipline in likvidnosti. Od julija 2002 dalje se stalno povečuje število podjetij z neporavnanimi obveznostmi in povprečni dnevni znesek neporavnanih obveznosti. Hitreje se povečuje število podjetij, ki imajo neprekinjeno evidentirane neporavnane obveznosti nad 181 dni in nad eno leto, ravno tako se pri teh podjetjih relativno bolj povečuje povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti. Iz tega lahko sklepamo na slabšanje finančne discipline.

Podatki o dospelih neporavnanih obveznostih neprekinjeno nad 5 dni

Leto/mesec	Število pravnih oseb	Povprečni dnevni znesek neporavnanih obveznosti v mio SIT	Število zaposlenih
1999	9.312	96.979	41.555
2000	6.712	34.671	24.272
2001	5.579	30.626	15.992
jan. 2002	4.366	26.895	11.702
feb.	4.074	26.952	9.449
mar.	3.824	26.892	11.184
apr.	3.675	26.348	10.109
maj	3.362	23.376	8.976
jun.	2.959	22.374	7.458
jul.	534	2.105	...
avg.	617	2.496	...
sept.	793	3.482	...
okt.	1.136	4.965	...
nov.	1.155	5.911	...
dec.	1.293	6.416	...
jan. 2003	1.352	7.826	...
feb.	1.360	8.270	...
mar.	1.520	8.794	...
apr.	1.613	9.518	...
maj	1.722	10.557	...
jun.	1.808	11.001	...
jul.	1.858	11.536	...

Vir: AJPES

Največ podjetij z neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno nad 5 dni je bilo v juliju tako kot doslej v dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (602 podjetji, povprečni dnevni znesek neporavnanih obveznosti 2,9 milijard tolarjev). Na drugem mestu so bile predelovalne dejavnosti (339 podjetij in 2,9 milijard tolarjev povprečno dnevno neporavnanih obveznosti). Na tretjem mestu je dejavnost poslovanja z nepremičninami, najem in poslovne storitve (294 podjetij, 2,2 milijardi tolarjev povprečno dnevno neporavnanih obveznosti), sledi gradbeništvo itd.

Po podatkih Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) je bilo v letošnjih devetih krogih pobotanj 17.938 prijavi dolžnikov v vrednosti 527,4 milijard tolarjev. Od tega je bilo pobotanih 67,3 milijarde tolarjev t.j. 12,8% vseh prijavljenih obveznosti. V prejšnjih letih je bil v povprečju delež pobotanih obveznosti nekoliko večji.

11. BANKE

V prvi polovici leta se je bilančna vsota bank v primerjavi s koncem leta 2003 povečala za 2,5%. Dolgovi do strank, ki niso banke so se realno zmanjšali za 1,1%, trend zadolževanja pri tujih bankah pa se je nadaljeval in se je delež dolgov do tujih bank povečal na 80,7%. Nadaljeval se je tudi trend izdajanja dolgoročnih vrednostnih papirjev bank, s čemer so banke blažile posledice stagniranja in celo zmanjševanja vlog gospodinjstev, in gospodarstva, drugih finančnih organizacij in države. Nekoliko se je izboljšala rast kreditov gospodarstvu, kreditiranje gospodinjstev pa ostaja na ravni preteklega leta. Zelo so spet rasle naložbe v vrednostne papirje, najbolj v blagajniške zapise Banke Slovenije in države.

Dobiček bank pred obdavčitvijo je v prvi polovici leta 2003 znašal 25,5 mrd in je realno za 2,7% nižji od primerljivega lanskoletnega obdobja. Ob realno za 3,5% nižjem bruto dohodek so stroški poslovanja realno porasli za 2,3%. Donos na povprečno aktivo in kapital se je v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta poslabšal.

POSLOVANJE BANK V LETU 2002

V letu 2002 je v Sloveniji delovalo 21 bank, (od tega pet hčerinskih bank tujih bank in ena podružnica tuje banke, zadnji dan leta pa se je njihovo število zmanjšalo na 20 zaradi pripojitve Banke Vipa d.d. Nova Gorica k Abanki d.d. Ljubljana. Zaradi te spremembe je združena Abanka Vipa d.d. prehitela po bilančni vsoti do tedaj tretjo največjo banko SKB banko d.d. (glej Dokumentacijo).

Poleg konsolidacije, so se pri bankah v letu 2002 zgodile tudi spremembe v lastniški strukturi. Privatizacija Nove LB

d.d. je vplivala na znižanje deleža državne lastnine v bančnem sistemu. Z 24,6% je državno lastništvo postalo manjšinsko. Hkrati se je več kot podvojil delež tujega kapitala na 33%. V večinski tuji lasti je šest bank (vključno s podružnico tuje banke), v popolni domači lasti prav tako šest bank. Preostale so v večinski domači lasti, v polovici je manj kakor 1-odstotni delež tujega kapitala. Povprečna bilančna vsota glede na BDP je v primerjavi z letom 2001 porasla za skoraj šest odstotnih točk, na 79,8 %.

Banke so zaključile poslovno leto z dobičkom pred obdavčitvijo v znesku 46 mlrd, kar za 30 mlrd večjim kot leto prej. To povečanje je posledica tudi novih SRS. Neto obresti so se v primerjavi z letom 2001 realno povečale za 14,8 % in so znašale 143 mlrd. Še bolj so se povečale neto odpravnine, realno kar 20,5 %, na 53,8 milijarde SIT. Slabši pa je bil zaslužek iz neto finančnih poslov (realno -5,2 %). Bruto dohodek bank je v letu 2002 znašal 223,8 milijarde SIT: blizu 60 % ga je bilo porabljenega za pokrivanje operativnih stroškov, blizu 20 % za neto rezervacije, nekaj več kot 20 % pa je predstavljal dobiček bank pred obdavčitvijo. Stroški dela so se realno povečali za 15,3 %. Kljub porastu operativnih stroškov je bil neto dohodek realno za 39,5 % višji. Neto rezervacije so ostale na približno enaki ravni kot leta 2001, 44,2 milijarde SIT. To in počasnejša rast kapitala so vplivali na ugodnejše kazalce donosnosti.

Skupna bilančna vsota se je realno povečala za 9 %. Tržni delež največje banke v Sloveniji, merjen z nekonsolidirano bilančno vsoto je ostal nespremenjen – 35,5 %, skupaj s tremi hčerami 39,1 %. Sedem največjih bank je povečalo svoj tržni delež za odstotno točko, na 81 %.

Dolgovi do strank, ki niso banke, so se realno povečali za 6,3 %. Ohranila se je visoka rast vlog gospodarstva, bolj izrazito na deviznem kot na tolarskem delu. Rast vlog gospodinjstev se je umirila tudi zaradi konkurence vzajemnih investicijskih skladov. Dolgovi do bank so za 25,2 % ob hitrejši rasti dolgov do tujih bank, ki so znašali že 79,2 % vseh dolgov do bank. Kapital bank se je realno povečal za 4,4 %. Obseg kreditov strankam, ki niso banke pa se je realno povečal za 5,7 %. Ekspanzija kreditiranja gospodarstva in gospodinjstev se je ustavila. V veliko večjem obsegu so kreditirale državo. Kreditiranje tujih oseb, se je izjemno povečalo, predvsem zaradi spodbujanja izvoza na območje nekdanje Jugoslavije, Češke in ZDA ter kreditiranja družb, katerih ustanovitelji so domače družbe. Zelo so se povečale tudi naložbe v blagajniške zapise Banke Slovenije (za 57,5 %), predvsem v tolarske blagajniške zapise. Naložbe v vrednostne papirje države so se povečale za 19,7 %, naložbe v druge vrednostne papirje pa za 18,6 %.

12. NALOŽBE

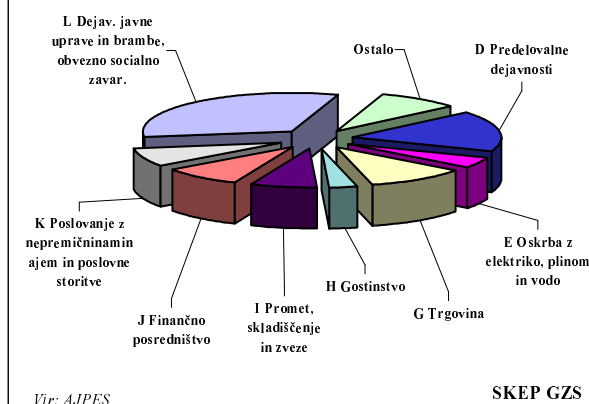
Investicijska aktivnost v Sloveniji se po trenutno razpoložljivih podatkih in po sklepanjih na osnovi različnih statističnih, finančnih in anketnih informacij v letu 2003 postopno krepi. Najmočnejše impulze zaznavamo s strani domačega povpraševanja, medtem ko so tuji vlagatelji letos manj aktivni kot so bili lani.

Po podatkih statistike nacionalnih računov za prvo četrtletje 2003 so **bruto investicije v osnovna sredstva** glede na enako lansko obdobje porasle za

5,6 odstotka, kar pomeni viden pospešek glede na leto 2002. K rasti naj bi še naprej največ prispevalo nadaljevanje gradenj iz avtocestnega programa. V prvem polletju letos se je tudi vrednost opravljenih gradbenih del na inženirskih objektih po podatkih statistike gradbeništva letos glede na enako lansko obdobje povečala za dobrih 40 odstotkov. Dejavnost na gradbenih objektih je bila po teh podatkih bolj zadržana, kljub temu, da je bilo v prvem četrtletju sicer izdanih za 12 odstotkov gradbenih dovoljenj več kot v enakem obdobju lani. Povečalo se je zlasti število gradbenih dovoljenj za novogradnje, medtem ko je rekonstrukcij in prenove nekaj manj. Trend **podjetniških naložbenih aktivnosti** je po ocenah iz anket o poslovnih pričakovanjih pozitiven. Iz vrste podjetij poročajo, da so zaključili fazo investicijskega cikla, medtem ko se v nekaterih drugih skupinah podjetij odpirajo nove naložbe za modernizacijo proizvodnje. Pozitivna pričakovanja glede investicij so povezana tudi s pričakovanji o nadaljnjem postopnem nižanju obrestnih mer.

Analiza **domače industrijske proizvodnje** potrjuje, da so imeli proizvođači za investicije v letošnjih prvih sedmih mesecih v povprečju najhitrejšo rast; ob 0,1-odstotni rasti celotne industrijske proizvodnje se je njihova proizvodnja povečala za 4 odstotke. Pozitivne impulze kaže tudi **uvoz investicijske opreme**, ki se je v prvem polletju letos glede na enako obdobje lani v tolarskih vrednostih povečal za 17,2 odstotka, s čimer je znatno presegel rast uvoza proizvodov za široko porabo.

PLAČILA ZA INVESTICIJE
DELEŽI PO DEJAVNOSTIH, januar - julij 2003

Tudi podatki o **izplačilih za investicije**, ki jih ob sodelovanju z bankami zbira Agencija za javnopravne evidence in storitve, za prvih sedem mesecev letos nakazujejo oživljanje. V primerjavi z enakim lanskim obdobjem so se plačila za investicije z računov pravnih oseb pri bankah in plačila

investicijskih kreditov nominalno **povečala za 19,9 odstotka**, najbolj v zdravstvu (119%), v poslovanju z nepremičninami, (96%), v gostinstvu (69%) in v finančnem posredništvu (63,3%). Predelovalne dejavnosti pa so izplačale za 19 odstotkov več sredstev, kar je bistveno več kot je kazalo še v prvih treh mesecih letos. Delež predelovalnih dejavnosti v vseh izplačilih za investicije je bil v prvih sedmih mesecih 2003 17-odstoten, medtem ko največji delež še vedno beleži javna uprava s 32 odstotki (tabela v dokumentaciji).

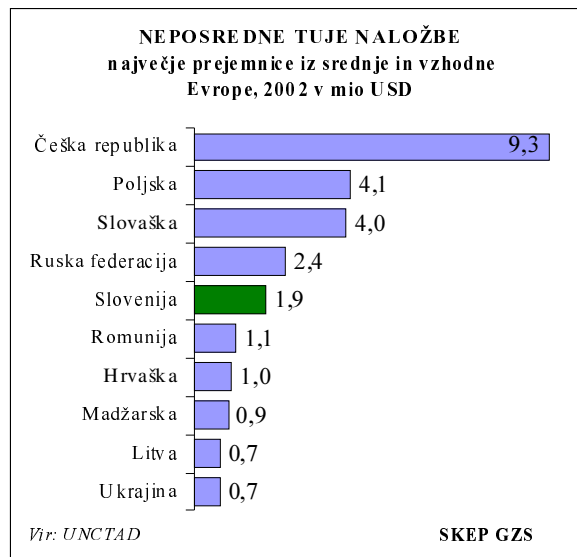
Sodeč po polletnih kazalcih o tokovih v plačilni bilanci bo v letu 2003 **tujih vlaganj** precej manj kot leto prej, izraziteje pa se krepijo naložbe slovenskih investorjev v tujini. V letu **2002** so bile namreč za Slovenijo neposredne tuje investicije zelo pomembne. Po stanju na dan 31.12.2002 so znašale 3.854 milijonov evrov, od tega 3.253 milijonov EUR lastniškega kapitala in 601,5 milijonov EUR neto obveznosti do tujih investorjev. Na rekordno leto sta močno vplivala priliva zaradi v NLB in Lek. Tako je bilo v strukturi kar 21% vseh naložb v finančnem posredništvu in 14% v proizvodnji kemikalij in kemičnih izdelkov, pomembnejše deleže pa sta dosegli še trgovina in papirna industrija.

Med državami investitoricami prevladujejo države **Evropske unije**, s kar 78 odstotnim deležem vseh tujih naložb. Največja je Avstrija, njen delež je bil konec lanskega 32 odstoten. Druga najpomembnejša je bila Nemčija, tesno zanjo pa sledi Francija. Konec leta 2001 so naložbe iz Nemčije znašale 11%, iz Francije pa 10% vseh tujih naložb v Sloveniji. Toliko kot nemški vlagatelji so lani v Sloveniji investirali tudi Švicarji, kot največji investitor izven EU.

Neposrednih naložb podjetij iz **Slovenije v tujino** pa je bilo konec leta 2002 za 1.397 milijonov EUR, pri čemer še vedno prevladujejo vlaganja na Hrvaško, sledijo pa še Avstrija, Nizozemska, Ciper in Nemčija.

Svetovne trende neposrednih tujih investicij je v začetku septembra v letni publikaciji *World Investment Report*, predstavil UNCTAD. Poroča, da so se ti tokovi po rekordnih letih 2000/01 v letu 2002 v dolarjih globalno zmanjšali za 21 odstotkov. Znatno se je zmanjšalo število velikih mednarodnih prevzemov in pripojitev. Manj je bilo tudi neposrednih ustanavljanj novih podjetij v tujini (»greenfield investicije«). Na to je vplivala recesija svetovnega gospodarstva, predvsem v ZDA in v državah EU, ki so na tem področju najbolj aktivne. Zaradi nestabilnih političnih razmer in nevarnosti

terorizma se je precej zmanjšalo tudi zaupanje potencialnih vlagateljev. Na manjšo vrednost tujih naložb pa so vplivali tudi nizki tečaji delnic na svetovnih borzah.

Med državami prejemnicami, kakor tudi vlagatelji investicij, je na vrhu Luksemburg, kjer je zakonodaja izjemno naklonjena tovrstnim aktivnostim. Vse bolj pomembno mesto zavzema tudi Kitajska, kjer se tuje investicije širijo najhitreje, pomembne deleže pa dosegajo tudi nekatere države centralne in vzhodne Evrope (Češka in Poljska). UNCTAD za letos na pričakuje podobno raven neposrednih tujih investicij kot lani, pomembnejše **okrevanje svetovnih investicijskih tokov** pa naj bi se zgodilo v letu 2004 in sicer predvsem na področjih turizma, telekomunikacij, farmacije in elektronike.

13. TRG DELA

a) Zaposlenost in brezposelnost

Skromno **zaposlovanje** v podjetjih, krčenje zaposlovanja pri samozaposlenih ter padanje števila samostojnih podjetnikov so značilnosti, ki so spremljale slovenski trg dela skozi letošnje prvo polletje. Trend skromnega zaposlovanja se nadaljuje še iz konca leta 2001, a se je v tem času le še stopnjeval. Zmanjšuje se tako povpraševanje po delavcih, kot samo zaposlovanje. **Brezposelnost** se znižuje počasi, a le registrirana, anketna stopnja brezposelnosti (ILO) pa po podatkih za prvo polovico leta presega lansko povprečno stopnjo.

Aktivno prebivalstvo, junij 2003

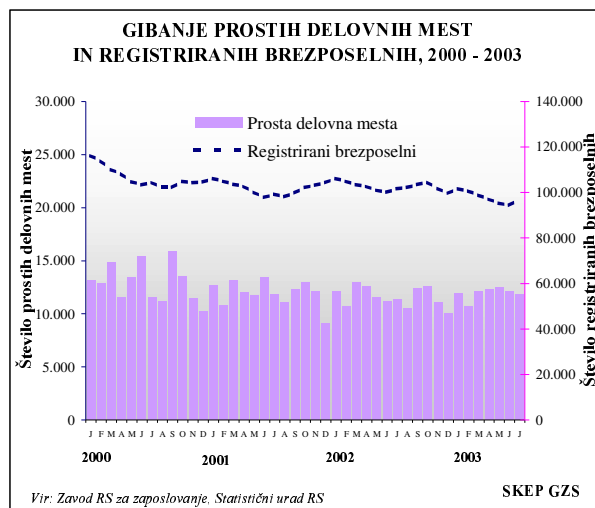
	Število			Stopnje rasti			
	2002	VI 2003	I – VI 2003	2002	VI 03 V 03	VI 03 VI 03	I – VI 03 I – VI 03
AKTIVNO PREBIVALSTVO (A+B)	886.133	874.757	876.173	0,6	0,0	-1,2	-1,1
A. Delovno aktivno prebivalstvo	783.499	780.372	778.211	0,6	0,1	-0,7	-0,6
• Zaposleni	697.850	701.324	698.167	0,4	0,2	0,3	0,1
- v podjetjih in organizacijah	631.053	634.461	632.431	0,7	0,1	0,3	0,3
- pri samozaposlenih	66.797	66.863	65.736	-2,3	0,4	-0,5	-1,7
• Samozaposleni	85.648	79.048	80.044	1,7	-0,1	-8,9	-6,9
- samostojni podjetniki posamezniki	44.201	43.399	43.484	-1,0	-0,1	-2,0	-1,9
- osebe, ki opravljajo poklicno dejavnost	6.211	6.425	6.399	4,0	-0,3	4,3	4,2
- kmetje	35.235	29.224	30.160	4,9	0,0	-17,9	-15,0
B. Registrirani brezposelni	102.634	94.385	97.961	0,8	-0,9	-5,7	-5,0
Prosta delovna mesta	11.586	12.103	11.938	-2,9	-2,1	4,6	1,3
Stopnja reg. brezposelnosti (%) (B/A+B)	11,6	10,8	11,2

Vir: Statistični urad RS, avgust 2003

Po negativnih gibanjih delovno aktivnega prebivalstva v prvih dveh mesecih leta, je število letih od marca naprej stagniralo. Sredi leta 2003 je bilo tako v Sloveniji 780.372 **delovno aktivnih**, kar je glede na lanski junij za 0,7 odstotka manj. V povprečju prvega polletja je bilo delovno aktivnih manj za 0,6 odstotka. Najbolj pesimistično sliko odseva drobno gospodarstvo, saj se še vedno vztrajno krči **zaposlovanje pri samozaposlenih** – le teh je bilo v letošnjem prvem polletju 1,7 odstotka manj kot v enakem obdobju lani – ter pri **samostojnih podjetnikih**, katerih število je bilo v prvem polletju letos po statistiki dela manjše za 1,9 odstotka. V prvi polovici leta pa se je precej znižalo tudi skupno število samozaposlenih (-6,9%) v primerjavi z enakim obdobjem lani. Zaposlovanje pa je bilo letos skromno tudi v **podjetjih, družbah in organizacijah**, ki so v tem času mesečno v povprečju zaposlovale 632.431 oseb ali komaj za 0,3 odstotka več kot lani.

V predelovalnih **dejavnostih** je delovno aktivno prebivalstvo v prvem polletju 2003 v povprečju padlo kar za 1,5 odstotka glede na lansko prvo polletje. Najbolj se je zmanjšalo v proizvodnji tekstilij in tekstilnih izdelkov (-9,2 odstotka), proizvodnji usnja in usnjenih izdelkov (-4,1%) ter proizvodnji drugih nekovinskih in mineralnih izdelkov (-4,1%). V proizvodnji kovin in kovinskih izdelkov je bilo delovno aktivnih v tem času manj za 2 odstotka. Tudi v ostalih dejavnostih se je število delovno aktivnih zmanjšalo - v kmetijstvu, lovu in gozdarstvu za 12,8 odstotka ter v rudarstvu za 5,4%, pa tudi v oskrbi z elektriko, plinom in vodo (-3,1%), finančnem posredništvu (-1,8%), gostinstvu (-1,6%) ter zdravstvu in socialnem varstvu (-1,8%). Povečanje števila delovno aktivnih pa so zabeležili v javni upravi, obrambi in socialnem zavarovanju (5,1%) ter skupini nepremičnin, najema in poslovnih storitev (4,8%) in v dejavnosti drugih javnih, skupnih in osebnih storitev (4%).

Konec junija 2003 je bilo v Sloveniji v povprečju **registriranih 94.385 brezposelnih**, kar je 5,7 odstotka manj kot pred letom dni. V prvem polletju letos je bilo na Zavodu za zaposlovanje RS v povprečju prijavljenih 5 odstotkov manj brezposelnih kot v enakem obdobju lani. **Priliv v brezposelnost** v tem času je bil za 7,3 odstotka večji kot v lanskem prvem polletju. Največ oseb se je prijavilo zaradi izteka zaposlitve za določen čas, sledili so iskalci prve zaposlitve, trajno presežni delavci ter brezposelni zaradi stečaja. **Odliv iz brezposelnosti** je bil za 8,8 odstotka večji kot lani ta čas, večina teh oseb se je zaposlila (56%), 32 odstotkov se jih je odjavilo iz evidence ali so bili črtani, ostali pa so bili preneseni v evidenco po drugih zakonih. Julija pa je bilo v Sloveniji registriranih 96.905 brezposelnih, kar je 4,7 odstotka manj kot julija lani in 2,7 odstotka več kot junija 2003.

Kljub zmanjševanju števila registriranih brezposelnih pa se stopnja registrirane brezposelnosti znižuje le počasi, saj pada tudi število delovno aktivnega prebivalstva. V prvih šestih mesecih je bila

povprečna **stopnja registrirane brezposelnosti 11,2-odstotna**. Po drugi strani pa je **stopnja anketne brezposelnosti (po ILO definiciji)** v tem času vztrajala celo na višji ravni kot v povprečju lanskega leta - v prvem četrtletju 2003 je bila kar 7-odstotna, v drugem četrtletju pa se je spustila na 6,6 odstotka.

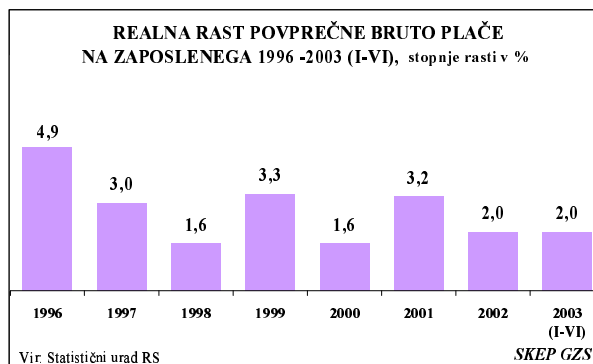
Potrebe delodajalcev po delavcih in pripravnikih so bile v prvih mesecih letos manjše kot lani, v poletnih mesecih pa je bilo prijavljenih nekaj več potreb kot v enak čas lani, čeprav glede na predhodne mesece število objavljenih prostih delovnih mest pada. Junija 2003 so delodajalci preko Zavoda za zaposlovanje objavili 12.103 **prostih delovnih mest**, kar je 2,1 odstotka manj kot maja letos in 4,6 odstotka več kot junija lani. V povprečju je bilo v prvem polletju letos število objavljenih potreb komaj za 0,7 odstotka večje kot v enakem obdobju lani. Največ potreb po delavcih so prijavili delodajalci iz predelovalnih dejavnosti (16.877 delovnih mest v vseh šestih mesecih skupaj), vendar za desetino manj kot v enakem obdobju lani, saj je zaposlovanje nazadovalo v večini od dejavnosti, ki se uvrščajo med predelovalne. Povečalo pa se je povpraševanje po delavcih v gradbeništvu, zlasti na področju nizkih gradenj (za 27,7 odstotka). Med storitvenimi dejavnostmi so potrebe po delavcih v tem času povečali v dejavnosti nepremičnin, najema in poslovnih storitev (za 18,7%), povpraševanje pa je padlo v dejavnosti trgovine (-11,7%), gostinstva (-1,2%), zdravstva in socialnega varstva (-16,9%) ter drugih javnih, skupnih in osebnih storitev (-4%).

Delež potreb za **določen čas** se je zaradi omejitev te vrste zaposlovanja v novem Zakonu o delovnih razmerjih, že začel postopno zmanjševati. V prvem polletju 2003 so potrebe po delavcih za določen čas predstavljale 72,9 odstotka vseh potreb, kar je za 1,1 odstotno točko manj kot v primerljivem lanskem obdobju. Med realiziranimi zaposlitvami je bil delež zaposlitev za določen čas 75-odstoten in je za 1,6 odstotne točke nižji kot lani.

b) Plače in stroški dela

Po značilnem sezonskem padcu rasti v začetku leta (kot posledica višjih plač zaradi izplačil 13. plače in božičnice konec leta), so plače od marca letos mesečno zmerno rasle. V prvem polletju 2003 je tako realna rast povprečnih bruto plač že dosegla povprečno rast v preteklem letu. **Bruto plače na zaposlenega** so v prvi polovici leta 2003 v povprečju porasle **nominalno za 8,1 odstotka** ali **realno za 2 odstotka**. V drugi polovici leta je pričakovati celo nekoliko višjo stopnjo rasti plač, tako nominalno zaradi zakonsko opredeljene uskladitve izhodiščnih plač in minimalne plače, ki je že bila izvedena v

avgustu in bo ponovno decembra, kot realne, v primeru nadaljnega popuščanja rasti cen. Zmerna, a vztrajna rast plač pa daje tudi impulz osebni potrošnji.

Junija 2003 je povprečna **bruto plača** na zaposlenega v Sloveniji dosegla 248.213 SIT, povprečna mesečna **neto plača** pa 156.098 SIT. V prvem polletju letos pa je povprečna bruto plača v Sloveniji znašala 246.127 SIT.

V **predelovalnih dejavnostih** so plače letos vseskozi nekoliko zaostajale za slovenskim povprečjem. V prvih šestih mesecih so glede na lansko prvo polletje nominalno zrasle za 7,8 odstotka ali 1,7 odstotka realno. Tudi v večini poddejavnosti je bila realna rast zmerna, v proizvodnji koksa, naftnih derivatov in jedrskega goriva pa so se plače v tem času realno dvignile kar za 4,9 odstotka ter v proizvodnji strojev in naprav za 3,4 odstotka. Med ostalimi dejavnostmi je največjo rast plač v tem času zabeležilo finančno posredništvo (4,3% realno), v dejavnostih **javnega sektorja** pa so plače najbolj rasle v javni upravi, obrambi in socialnem zavarovanju (3,1% realno), sledilo je zdravstvo in socialno varstvo (1,8% realno).

Povprečne mesečne plače na zaposleno osebo v podjetjih in organizacijah, 2002 – 2003 (I-VI)

	v SIT		Nominalna rast v %		Realna rast v %	
	VI 2003	I-VI 2003	2002 2001	I-VI 03 I-VI 02	2002 2001	I-VI 03 I-VI 02
Slovenija skupaj						
BRUTO	248.213	246.127	9,7	8,1	2,0	2,0
NETO	156.098	155.042	9,7	8,2	2,0	1,9
Predelovalne dejavnosti						
BRUTO	203.318	203.346	9,9	7,9	2,2	1,8
NETO	131.349	131.361	9,7	8,0	2,0	1,9

Vir: Statistični urad RS, avgust 2003

Kljub nekoliko upočasnjeni rasti **mase čistih izplačanih plač** v začetku leta, je bila ta od marca naprej spet nekoliko pospešena. V prvi polovici leta 2003 je bila masa plač v povprečju **nominalno za 8,9 odstotka** višja, **realno** pa za **2,7 odstotka** glede

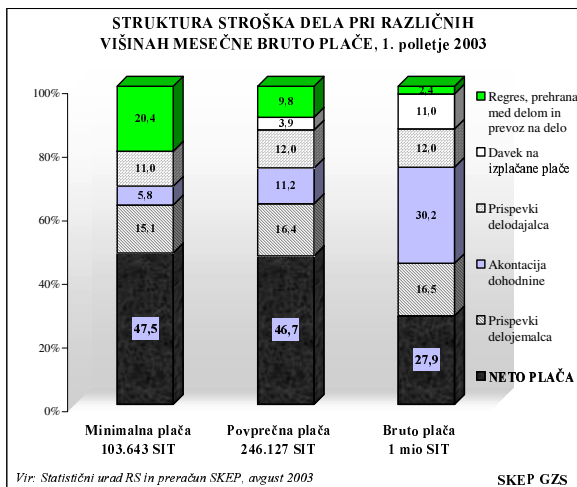
na enako obdobje lani. Nadpovprečno so se v tem času povečala izplačila čistih plač v zavarovalništvu (nominalno za 16,4 odstotka) ter v javni upravi (13,6 odstotka). V gospodarskih družbah je masa čistih izplačanih plač v prvih dveh mesecih leta prehitela povprečje, nato pa rasla precej vzporedno z njim in je bila v prvem polletju 2003 nominalno za 8,9 odstotka višja kot lani tak čas.

Gibanje mase izplačanih čistih plač, 1. polletje 2003

	Nominalna rast v %	Realna rast v %
	I - VI 03 I - VI 02	I - VI 03 I - VI 02
Skupaj	8,9	2,7
Gospodarske družbe (brez fin. posred. in zav.)	8,9	2,7
Finančno posredništvo	6,6	0,6
Zavarovalništvo	16,4	9,8
Izobraževanje, zdravstvo, soc. varstvo, kulturne in športne dej.	6,7	0,7
Javna uprava, obramba, obvezno soc. zavar., združenja in organizacije	13,6	7,2

Vir: Agencija RS za plačilni promet, avgust 2003

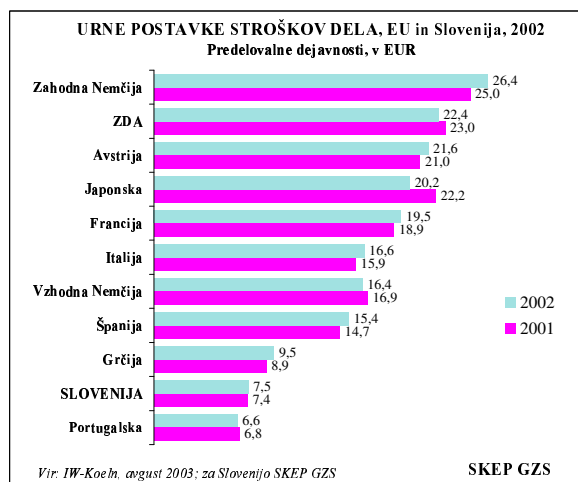
Povprečna urna postavka stroškov dela v Sloveniji je v prvem polletju 2003 skupaj z dodatnimi stroški dela (bruto plača, vključno s prispevki delodajalca za socialno varnost, davkom na izplačane plače, prevozom na delo, nadomestilom za malico in regresom za letni dopust) znašala **2.076 SIT** ali **8,95 EUR** (pri povprečni mesečni bruto plači 246.127 SIT). V predelovalnih dejavnostih je v prvi polovici leta urna postavka znašala 1.750 SIT ali 7,54 EUR.

V Službi za konjunkturo in ekonomsko politiko smo ocenili tudi strošek dela pri minimalni bruto plači in pri bruto plači v višini 1 milijona SIT. V prvem polletju bi bil tako strošek dela pri minimalni bruto plači (mesečno 103.643 SIT bruto) za delodajalca 932,5 SIT ali 4,1 EUR na uro, pri bruto plači 1 mio SIT mesečno pa bi znašala urna postavka

stroška dela kar 7.994 SIT ali 34,4 EUR. V kolikor razčlenimo strošek dela na posamezne komponente, lahko vidimo tem večji padec deleža neto plače v celotnem strošku dela, čim višja je bruto plača, kar kaže na precejšnjo obremenitev bruto plač v Sloveniji z davki in prispevki, še zlasti za kadre z visoko strokovno usposobljenostjo.

Nemški inštitut IW iz Koelna je avgusta objavil študijo s primerljivimi podatki o stroških dela za leto 2002 po državah Evropske unije. Podatki, ki jih v evrih inštitut IW-Koeln preračunava enkrat letno, kažejo, da je bila z vidika stroškov dela lani v **mednarodnih primerjavah** tako kot že nekaj zadnjih let najdražja Nemčija (njene bivše zahodne dežele). V večini držav Evropske unije so bili lani stroški dela v EUR glede na leto 2001 nominalno višji, v ZDA in na Japonskem pa so se zmanjšali.

V Nemčiji je v letu 2002 ura dela delodajalca v predelovalnih dejavnostih stala v povprečju 26,36 EUR. Sledijo Norveška, Švica, Danska, Belgija in Finska, v katerih urna postavka stroška dela presega 23 EUR. V Sloveniji je v letu 2002 strošek dela v predelovalnih dejavnostih znašal 7,45 EUR na uro, kar nas v mednarodnih primerjavah uvršča med Grčijo in Portugalsko. Smo cenejši od večine zahodnoevropskih držav in dražji kot naše vzhodno in srednje-evropske konkurentke, vendar se je potrebno zavedati dejstva, da bomo 1.5.2004 vstopali v novo Evropsko unijo, kjer bodo članice tudi sedanje kandidatke, ki so glede na stroške dela mnogo bolj konkurenčne kot Slovenija.

c) Politika plač

Usklajevanje plač v gospodarstvu je v letu 2003 še urejeno z **Dogovorom o politiki plač za obdobje 2002-2004** iz junija 2002. Le ta določa uskladitev izhodiščnih plač in minimalne plače avgusta in decembra 2003. V skladu z Dogovorom so

se **izhodiščne plače** za **avgust 2003** povečale za **3,2 odstotka**, **minimalna plača** pa še dodatno za rast bruto domačega proizvoda v letu 2002 (3,2%), skupaj za **6,5 odstotka** in znaša 110.380 SIT. Avgustovska uskladitev spada med višje v zadnjih nekaj letih.

USKLABITVE	Izhodiščna plača	Minimalna plača
Januar 2000	2,4%	2,4%
Julij 2000	3,7%	3,7%
Avgust 2000	...	4,9%
Skupaj 2000	6,2%	11,4%
Januar 2001	4,5%	4,5%
Avgust 2001	4,4%	9,2%
Skupaj 2001	9,1%	14,1%
Januar 2002	2,7%	2,7%
Avgust 2002	4,2%	7,3%
December 2002	2,0%	2,0%
Skupaj 2002	9,1%	12,4%
Avgust 2003	3,2%	6,5%

Naslednja uskladitev izhodiščnih plač in minimalne plače bo **decembra 2003**, in sicer za razliko med 100-odstotno rastjo cen življenjskih potrebščin v obdobju januar – november 2003 (v kateri ni upoštevan vpliv rasti cen alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov) in realiziranim povečanjem iz avgusta 2003. **Od leta 2004** pa naj bi izhodiščne plače po Dogovoru usklajevale na način, ki bo poleg rasti cen življenjskih potrebščin upošteval še razmerje med EUR in SIT ter rast cen v nekaterih državah EU, ki so naše najpomembnejše zunanjetrgovinske partnerice, vendar formula usklajevanja za sektor gospodarstva s samim Dogovorom ni določena. Dogovorjena plačna politika kot **cilj** (tako v zasebnem kot v javnem sektorju) utemeljuje **zaostajanje rasti realne bruto plače na zaposlenega za rastjo produktivnosti dela**. Mehанизem usklajevanja ter časovni okvir usklajevanja pa zaenkrat za zasebni in javni sektor še nista poenotena.

V prihajajoči jeseni pa bodo socialni partnerji v okviru Ekonomsko socialnega sveta odločali o napovedani **zdravstveni reformi**, katera predvideva med drugim ukinitvev prostovoljnih dopolnilnih premij za zdravstveno zavarovanje za zaposlenega ter prenos le teh v obvezno zdravstveno zavarovanje, kot dodatni prispevek zaposlenega v višini 1,95 odstotka njegove bruto plače. Posledično lahko to pomeni dodatno obremenitev ne le za posameznega zaposlenega, temveč tudi delodajalčevega stroška dela, saj bodo tendence po ohranjanju neto plače na enaki ravni.

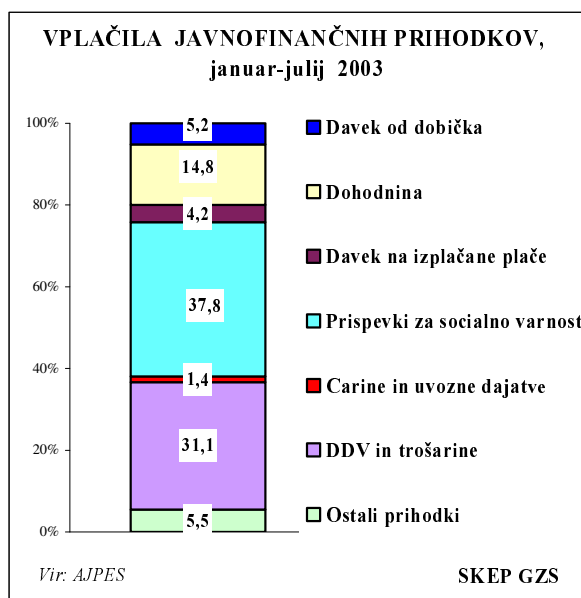
Podobne učinke pa je pričakovati tudi pri spremembi sistema **prispevnih stopenj za**

pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki je v pripravi in katere namen je ločiti prispevno stopnjo za pokojninsko zavarovanje ter prispevno stopnjo za splošno invalidsko zavarovanje ter uvesti dodatno novo prispevno stopnjo za delodajalca za zavarovanje **v primeru poškodb pri delu in poklicnih boleznih**. Slednja naj bi bila v obliki **diferencirane prispevne stopnje**, po sistemu "bonus - malus", kar pomeni, da naj bi bila višina prispevne stopnje za to vrsto zavarovanja odvisna od ravni varnosti in dela v podjetju. Načini ugotavljanja ravni varnosti pri delu ter višine prispevnih stopenj še niso opredeljene in bodo jeseni obravnavane tudi na Ekonomsko socialnem svetu.

14. DAJATVE IN JAVNE FINANCE

a) Javnofinančna gibanja

Javno finančni prihodki so bili v sedmih mesecih letos v primerjavi z enakim obdobjem lani nominalno za 19,4% oz. realno kar za 12,6% višji. Absolutno so znašali 1.379,9 milijarde tolarjev. Primerjava gibanj strokovno ni povsem korektna, saj so bili prihodki januarja 2002 (DDV in trošarine) nižji zaradi podaljšanega proračunskega leta 2001. Primerjava po odpravi te anomalije (anuliranje vpliva podaljšanega proračunskega leta 2001 in njegovega vpliva na leto 2002) pokaže 13,4% nominalno rast javno finančnih prihodkov v sedmih mesecih letos glede na enako obdobje lani oz. 7 odstotno realno rast. Julija 2003 so javno finančni prihodki realno porasli za 0,8% in so znašali 205,1 milijarde tolarjev.

Javnofinančni prihodki, januar – julij 2003

	I-VII 2003 mlrd SIT	Nominalni indeksi		Realni indeksi		Struktura v %	
		I-VII 03 I-VII 02	VII 03 VI 03	I-VII 03 I-VII 02	VII 03 VI 03	I-VII 2002	I-VII 2003
Davek od dobička	71,1	147,7	105,4	139,4	104,8	4,2	5,2
Davek na plače	57,4	116,0	97,7	109,4	97,2	4,3	4,2
Dohodnina	204,6	114,1	75,9	107,6	75,6	15,5	14,8
DDV in trošarine	429,7	136,7	113,9	129,0	113,3	27,2	31,1
Prispevki za soc. varnost	521,5	108,8	102,1	102,6	101,6	41,5	37,8
Carine in uvozne dajatve	19,4	109,9	101,5	103,7	101,0	1,5	1,4
Ostali prihodki	76,3	112,5	97,9	106,1	97,4	5,9	5,5
Skupaj	1.379,9	119,4	101,3	112,6	100,8	100	100

Vir podatkov: AJPES, preračuni GZS

Manjše oscilacije imajo prihodki, ki so vezani na plače. V sedmih mesecih letos na enako obdobje lani so realno porasli; prihodki davka na plače 9,4%, akontacije dohodnin 7,6%, obvezni prispevki za zdravstveno zavarovanje kot tudi pokojninsko in invalidsko zavarovanje 2,6%, za zaposlovanje 2,4% in porodniško varstvo 2,2%. Ta gibanja zmanjšujejo našo konkurenčnost in posredno tudi davčno osnovo. **Hitrejša realna rast teh davkov in prispevkov od rasti produktivnosti in BDP** pomeni zmanjšanje konkurenčnosti gospodarstva. Prihodki davka od dobička pravnih oseb so bili v sedmih mesecih letos na enako obdobje lani realno večji za 39,4%. To je predvsem posledica poročila tega davka za leto 2002 in sprememb slovenskih računovodskih standardov, ki so povečali davčno osnovo; po drugi strani pa tudi boljši rezultati pomenijo večjo davčno osnovo in več davkov iz tega vira. V juliju so prihodki tega davka realno porasli za 104,5% in znašali 7,6 milijarde tolarjev. Povečal se je tudi delež teh prihodkov v vseh javno finančnih prihodkih na 5,2% v sedmih mesecih letos glede na enako obdobje lani, ko je znašal 4,2%.

DDV in trošarine 2000 - 2003

v mlrd SIT	DDV po obračunu	DDV od uvoza	Trošarine	Skupaj
2000*	153,2	284,0	134,6	571,8
2001*	140,3	329,3	166,9	636,5
2002	107,0	348,7	171,2	627,0
Jan 03	11,6	34,8	15,9	62,3
Feb 03	13,8	29,7	2,8	46,3
Mar 03	4,3	38,1	23,9	66,3
Apr 03	7,0	41,8	14,0	62,8
Maj 03	(0)	38,2	16,0	54,2
Jun 03	7,7	39,4	17,4	64,5
Jul 03	15,6	38,9	19,0	73,5

Vir podatkov: AJPES; * podajšano proračunsko leto

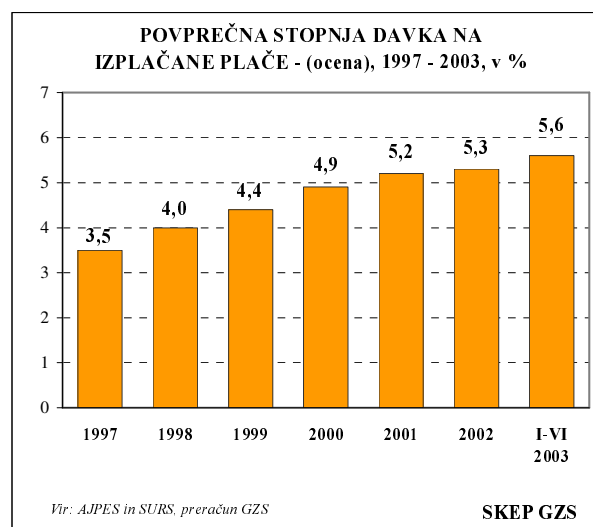
Po drugi strani so bila v sedmih mesecih letos tudi gibanja skupnih **prihodkov DDV in trošarin** dokaj stabilna, z izjemo februarja. Vendar na višji ravni kot v enakih mesecih lani, saj so v tem obdobju realno porasli kar za 29 odstotkov. Ti

prihodki v strukturi pomenijo največji delež proračunskih prihodkov. V sedmih mesecih letos so prihodki DDV in trošarin znašali 429,7 milijarde tolarjev, kar predstavlja 31,1% vseh javno finančnih prihodkov, v enakem obdobju lani pa le 27,1%.

Davek na izplačane plače 1996 – 2003

Obdobje	Masa plač (mlrd SIT)	Davek na plače (mlrd SIT)	Povprečna stopnja davka – ocena (%)
1996*	452,8	15,0	3,3
1997	965,1	34,1	3,5
1998	1.054,2	42,2	4,0
1999	1.174,6	51,6	4,4
2000	1.320,8	64,1	4,9
2001	1.506,6	79,3	5,2
2002	1.670,0	89,2	5,3
2003**	873,2	49,0	5,6

Vir podatkov: AJPES in SURS, preračun GZS * I. polletje ** I. polletje

Prihodki tega davka vseskozi od njegove uvedbe izkazujejo visoko realno rast. Strukturni delež teh prihodkov v vseh javno finančnih prihodkih v sedmih mesecih letos znaša 4,2%. Povprečna stopnja **davka na plače** se je – po oceni – ponovno povečala in znaša v sedmih mesecih

letos že 5,6%. Z vidika mednarodne konkurenčnosti ta davek in siceršnja obremenitev faktorja delo pomeni negativni vpliv. Podatki potrjujejo, da je ta davek predvsem fiskalni inštrument za polnjenje proračuna, ne pa inštrument ekonomske politike.

b) Javnofinančna politika

Julijski osnutek Proračunskega memoranduma za leti 2004 in 2005, ki sta ga pripravila Ministrstvo za finance in Urad za makroekonomske analize in razvoj navaja, da vstop v EU ne bo pomenil prevelikih finančnih bremen, če bomo pripravljene in sposobne zagotoviti čim večjo učinkovitost črpanja evropskih sredstev. Proračunski memorandum navaja, da je **cilj** javno finančne politike doseganje **vzdržnega proračunskega primanjkljaja** in obvladljivost javnega dolga na srednji in dolgi rok. Sedanji razvoj socialne države, številne nove razvojne zahteve javnega in zasebnega sektorja ter prilagajanje pravilom oz. zahtevam evropskega proračuna povzročajo velik pritisk na vzdržan proračunski primanjkljaj. Dodatne finančne obveznosti, ki bodo posledica integracijskih procesov (schengenska meja, profesionalizacija Slovenske vojske, skupna kmetijska politika) bo vlada v večji meri pokrila z racionalnim in vzajemno usklajenim vzpostavljanjem struktur vojske in policije ter prestrukturiranjem izdatkov, tako da naj ne bi povzročile bistvenega poslabšanja javnofinančnega položaja.

Vlada RS je v Programu za **učinkovit vstop v EU** podrobneje opredelila ukrepe za povečanje prilagodljivosti javnofinančnih izdatkov, ki zajemajo: (i) povečanje stroškovne učinkovitosti javne uprave; (ii) prestrukturiranje človeških virov v javnem sektorju; (iii) racionalizacijo sistema socialnih transferov. Kratkoročni cilj vlade je, da ob pričakovanih makroekonomskih razmerah v letu 2004 proračunski primanjkljaj ne preseže 1,5% BDP; v letu 2005 pa naj ne bi bil višji od 1,7% BDP.

Ukrepi Vlade za povečanje prilagodljivosti javnofinančnih izdatkov:

- Uresničevanje dogovorjene politike plač v javnem sektorju
- Povečanje stroškovne učinkovitosti javne uprave
- Prestrukturiranje človeških virov v javnem sektorju
- Racionalizacija sistema socialnih transferov

Politika javnofinančnih prihodkov bo usmerjena v nadaljnje prestrukturiranje javnofinančnih virov, z namenom povečevanja davčnega izplena, ne da bi ob tem povečali skupno

obremenitev dela. Davčna politika bo v naslednjih dveh letih izhajala iz prenove neposrednih davkov, to je dohodnine, davka od dohodkov pravnih oseb in davka na nepremičnine. Nov zakon o davku od dohodka pravnih oseb bo omogočil širitev davčne osnove. Davčne spodbude bodo bolj ciljno naravnane in usmerjene k spodbujanju konkurenčnosti; predvidevajo ukinitve splošne olajšave za investicije in uvedbo pospešene amortizacije za sredstva, ki se uporabljajo za raziskave in razvoj. Nov zakon bo uvedel tudi podrobnejšo ureditev ugotavljanja davčne osnove in davčno obravnavo transfernih cen, obresti med povezanimi osebami, obdavčitve pri prenosu dejavnosti, zamenjavi kapitalskih deležev, združitvah in delitvah. Prav tako se bo razširil krog dohodkov, ki se obdavčijo na viru. Ohranjena bo sedanja davčna stopnja na ravni 25%.

Gospodarstvo pričakuje, da bodo socialni partnerji septembra letos proučili možnost dviga praga obdavčitve plač, kot to določa Socialni sporazum za obdobje 2002 – 2005 in da bi ta dvig začel veljati že z začetkom prihodnjega leta.

15. KAPITALSKI IN NEPREMIČNINSKI TRG

Število izdajateljstev in število kotirajočih vrednostnih papirjev na borzi letos postopno pada, zlasti pri delnicah, ki so bile izdane tekom privatizacijskega procesa. V juliju 2003 se je število izdajateljstev skrčilo na 189, število vrednostnih papirjev pa na 255. **Na borzi letos kotira 92 obveznic**, z izrazito koncentracijo likvidnosti zgolj nekaterih.

Izdajatelji, število kotirajočih papirjev in število borznih članov, 2000-2003 (VII)

	2000	2001	2002	julij 2003
Št.izdajateljstev	225	221	198	189
Št.vred. papirjev, od tega:	267	271	265	255
a) Delnice	154	156	139	129
b) Obveznice	68	76	92	92
c) Drugo*	45	39	34	34
Št. članov borze	34	31	27	27

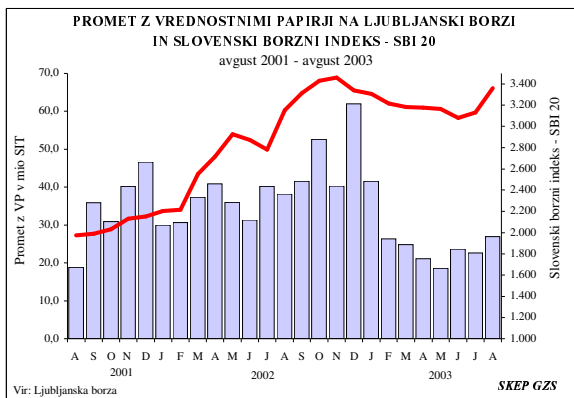
* delnice PID-ov in investicijskih družb itd.

Vir: Ljubljanska borza

Skupni obseg **prometa** z lastniškimi in dolžniškimi vrednostnimi papirji je naraščal od maja 2001 do decembra 2002. Do maja letos je bil promet v izrazitem upadanju, v juniju-avgustu pa se je okrepil (avgusta je znašal že skoraj 27 mrdl SIT) in je skoraj na ravni iz 2001 (ko je znašal 29 mrdl SIT).

Promet s svežnji se letos krepi. Junija je znašal 57%, julija pa 59%, kar je podobno kot v prejšnjih letih, ko se je gibal med 56-58 odstotki.

Že nekaj let se strukturni **delež trgovanja z obveznicami** na Ljubljanski borzi vztrajno krepi. Ob močnemu nihanju v likvidnosti obveznic, se promet izrazito povečuje tudi letos. Delež trgovanja z obveznicami je znašal v prvih sedmih mesecih letos 43 odstotkov; npr. v marcu in maju je znašal celo okrog 50 odstotkov, noben mesec pa ne manj od 37 odstotkov (v avgustu npr. 39 odstotkov).

Promet na trgu vrednostnih papirjev se je v prvem letošnjem četrtletju realno zmanjšal za 11%, po medletni stopnji, v drugem četrtletju se je še bolj krčil, v tretjem okreva. V prvih sedmih mesecih letos je realni promet na ljubljanski borzi **manjši** za 31%, na nepremičninskem pa za 12%. Menjalniški trg v celoti se je okreplil sicer realno za 2%. Če pa upoštevamo, da imamo letos ugodno poletno turistično sezono, ki je vplivala na ugoden odkup tujih valut, sklepamo, da je tudi **kapitalski trg** (tujih valut) v menjalnicah letos v rahlem **nazadovanju**.

Vrednost **slovenskega borznega indeksa SBI20** je bila konec lanskega leta 3.340 točk in konec julija 2003 je znašala 3.129 točk. Dejavniki

nizke ravni tečajev delnic na slovenskem delniškem trgu v prvih sedmih mesecih leta 2003 so povezani z manjšim pritokom tujega kapitala v Slovenijo, ki je znašal pod 1% BDP. Krepi pa se pritok kratkoročnega kapitala preko zakladnih menic države.

Po zadnjih podatkih se je vrednost SBI20 indeksa na dan 3.9.2003 okrepila na 3.439 točk. To je slabe 3% več kot konec 2002, vendar še vedno manj od rekordnega borznega indeksa, ki je bil dosežena 8.novembra 2002 (znašal je 3.547 točk). Občutna rast cen delnic na ljubljanski borzi v obdobju avgust-september 2003 je spodbujena:

- z dobrimi poslovnimi rezultati kotirajočih družb v letu 2002 in v prvem polletju 2003;
- s spreminjanjem portfelja gospodinjstev, saj le-ta več vlagajo v vzajemne sklade; slednji pa naprej v kotirajoče delnice na borzi;
- s pozitivnimi (psihološkimi) pričakovanji, da bo morda vključitev Slovenije v EU, za kotirajoče družbe delovala ugodno;
- in pričakovanih nadaljnjih prevzemov družb s strani tujcev.

Največji porast tečajev delnic med avgustom 2002 in letošnjim avgustom so imele delnice Dela, Istrabenza, Salusa in Gorenja.

Od decembra lani do julija letos je bila **donosnost delnic** realno negativna v višini -6,3%, **do 3. septembra letos pa +2,7%**. Borzni indeks je bil konec julija 2003 v primerjavi z julijem 2002 še vedno višji za dobrih 22%, konec avgusta pa za 6,6%. Donos, merjen s panožnimi indeksi je bil v prvih sedmih mesecih pri večini negativen glede na konec leta 2002: v panogi nafta in plin -7% v kemiji -13%, v trgovini dobrih -8%, v proizvodnji hrane in pijače skoraj -3%. V porastu je bil le v transportu +5%. Po medletni primerjavi julij/julij so vsi indeksi še vedno pozitivni med +6% do 15%.

Promet na treh kapitalskih trgih v razdobju 1995-2003 po stalnih cenah

v mrd SIT, po cenah ob koncu julija 2003

Obdobje	Nepremičnine (+)				Vrednostni papirji				Menjalnice			
	Javni sektor	Gospodinjstva in podjetja	Skupaj**		Obveznice	Delnice	Skupaj		Nakup	Prodaja	Promet	
	1	2	3=1+2	IND	4	5	6=4+5	IND	7	8	9=7+8	IND
1995	139.623	122.648	263.683	-	42.111	121.127	163.238	-	291.972	310.574	602.546	-
1996	136.652	145.595	283.986	108	22.639	126.250	148.889	91	355.568	342.332	697.899	116
1997	150.513	165.683	317.711	112	18.053	152.031	170.085	114	435.966	356.205	792.170	114
1998	182.342	187.514	371.205	117	31.691	218.182	249.873	147	403.832	366.873	770.705	97
1999	219.167	199.206	422.375	114	47.982	313.276	361.259	145	371.029	382.785	753.814	98
2000	157.006	178.941	338.812	80	70.860	265.478	336.338	93	391.532	401.245	792.776	105
2001	184.946	180.164	370.142	109	59.349	340.911	400.260	119	485.294	431.685	916.979	116
2002	195.073	202.977	401.697	109	119.115	394.792	513.907	128	360.092	425.487	785.578	86
2002:1-7	114.717	109.169	225.935		65.744	201.174	266.918		210.954	256.904	467.858	
2003:1-7	81.738	115.764	199.844	88	78.458	104.483	182.941	69	212.693	262.724	475.417	102

** Zajema tudi promet z nerezidenti. (+) Brez prvih prodaj oz. na novo zgrajenih nepremičnin. Sektor je definiran glede na obveznika plačila davka, ki je praviloma prodajalec nepremičnine. Vir: Ministrstvo za finance in preračun v GZS

Podobno kot v 2002 so letos **najbolj prometne** delnice Petrola, Krke, Pivovarne Laško, Gorenja itd.

Indeks **tečajev obveznic (BIO)** je konec 2002 znašal 110,96 in konec avgusta 115,01. Indeks BIO je prav v avgustu letos dosegel svojo rekordno vrednost. V zadnjih dvanajstih mesecih (avgust 2002 – avgust 2003) je pridobil 5,9%.

Največ prometa na borznem trgu je bilo z obveznicami Slovenskega odškodninskega sklada (SOS2) ter državnimi obveznicami Republike Slovenije (zlasti 50. izdaje).

Celotna **tržna kapitalizacija** na Ljubljanski borzi (delnic in obveznic) je znašala decembra 2002 2.174 milijard SIT, avgusta letos pa 2.145 milijard SIT. To je lani predstavljalo v razmerju do BDP okrog 40% (v 2001 31%), letos pa se je znižalo na okrog 39% BDP. Od tega je blizu 15 odstotnih točk obveznic. Na podlagi prometa in tržne kapitalizacije v prvih osmih mesecih 2003 ocenjujemo, da investitorji lahko normalno umaknejo svoje naložbe iz slovenskih vrednostnih papirjev v dobrih šestih letih.

Nerezidenti so konec 2002 leta posedovali 19,7% delnic od tržne kapitalizacije na Ljubljanski borzi, konec avgusta letos pa 6,3%. Zmanjšanje je posledica umika določenih delnic iz kotacije.

Obseg prometa na **nepremičninskem trgu** je znašal v 2002 letu 375 milijard SIT. Ugodna 9% realna rast nepremičninskega trga v 2001-2002 se je zaustavila v prvem letošnjem četrtletju. V prvih sedmih mesecih je bil realni obseg transakcij (brez novogradenj in najema) na nepremičninskem trgu za **12% nižji**. Padeč povpraševanja na nepremičninskem trgu v prvem letošnjem četrtletju je posledica visoke sezone v decembru 2002, ko je znašal obseg ocenjenih kupoprodaj kar 57 milijard SIT. Lani decembra so podjetja intenzivno izkoristila davčne ugodnosti v Zakonu o davku na dobiček pravnih oseb, ki za investiranje v nepremičnine od 1.januarja 2003 ni več tako velika. To povsem potrjujejo podatki o plačilu »davka na promet nepremičnin – DPN«, tistih zavezancev, ki po klasifikaciji spadajo v širši sektor države. Po podatkih o plačilu DPN se je obseg (kupo)prodaj v tem sektorju v prvih sedmih mesecih letos skrčil realno skoraj za 30%, znotraj zasebnega sektorja in gospodinjstev pa povečal celo za 6%.

Iz podatkov o zavezancih DPN je razvidno, da se je v prvih sedmih mesecih letos kar **46% transakcij** iz naslova kupoprodaj odvijalo v **osrednjeslovenski regiji**, od tega 34 strukturnih točk znotraj mesta Ljubljane, preostalih 66% pa odpade na drugih 11 statističnih regij: na podravsko 12% (zaradi

Maribora), 10% na obalno-kraško, na savinjsko 8%. Vse druge so imele letos pod 3% delež kupoprodaj na nepremičninskem trgu.

Promet z nepremičninami letos nasploh zelo niha, še zlasti znotraj zasebnega sektorja in gospodinjstev. Zdi se, da sama gospodinjstva nimajo stabilnega vzorca obnašanja ob odločanju o nakupu stanovanj: ali takrat, ko bodo dospele pravice iz NSVS, ali že prej.

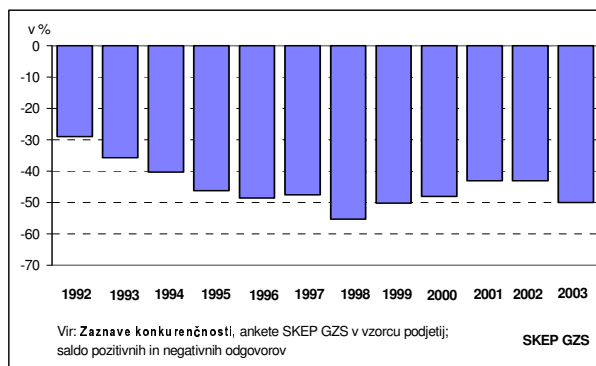
16. KONKURENČNOST

a) Zaznave

Po anketi, ki jo SKEP izvaja med slovenskimi podjetji od leta 1992 dalje, so bile sredi leta 2003 **zaznave konkurenčnosti** najmanj kritične. V primerjavi z junijem 2002 so se po naši letošnji anketi o 22 faktorjih konkurenčnosti ocene konkurenčnosti do tekmecev iz Evropske unije, CEFTE in Hrvaške v povprečju vidno izboljšale. K temu so najbolj pripomogli v primerjavi s prejšnjimi anketami, manj negativno ocenjeni faktorji industrijska politika, cena kapitala, domači stroški na enoto proizvoda pa tudi dostopnost prodajnih trgov in tečaj do tujih valut.

V industrijskih in storitvenih podjetjih, ki smo jih anketirali, so v primerjavi s konkurenti iz najpomembnejših skupin držav letos med faktorji na prvem mestu med **najbolj kritičnimi** ocenili faktor uprava in predpisi – to pomeni, da si gospodarstvo očitno želi zmanjševanje birokratskih ovir. Na drugem mestu negativne lestvice je bil tokrat faktor dajatve podjetij, ki je bil z vidika konkurenčnosti v prejšnjih anketah za podjetja bistveno manj kritičen. Industrijska politika, v prejšnjih obdobjih večkrat najbolj negativno ocenjena, pa je to pot zaznavana nekoliko manj negativno in je na tretjem mestu.

ZAZNAVE FAKTORJA KONKURENČNOSTI »UPRAVA IN PREDPISI«

Temu faktorju konkurenčnosti letos sledi faktor produktivnost dela, ki je po daljšem času ponovno dobil bolj kritične ocene, celo najbolj negativne v primerjavah s konkurenti iz Evropske unije. Sicer produktivnost dela po naših anketah že vse od 1999 dalje ni bila med 10 najbolj negativnimi parametri. Faktorja prodajni trgi in dodatni stroški dela sta letos ponovno zaznavana nekoliko bolj kritično.

Med **najmanj negativnimi** faktorji konkurenčnosti so v juniju 2003 poslovna klima, pripravljenost sindikatov na sodelovanje in bruto plače. Vsi trije faktorji so zaznavani presenetljivo pozitivneje – še naprej so to faktorji z negativnim predznakom za konkurenčnost glede na tuje konkurente, vendar pa z manj negativnimi ocenami kot v anketah iz zadnjih nekaj let. Dogovarjanje na področju socialnega partnerstva tudi po ocenah podjetij postopno daje nekatere (določene) pozitivne rezultate.

PRIMERJAVA LESTVIC 10 NAJBOLJ NEGATIVNIH FAKTORJEV KONKURENČNOSTI

JUNIJ 2003	JUNIJ 2002
1. Uprava in predpisi	1. Industrijska politika
2. Dajatve podjetij	2. Cena kapitala
3. Industrijska politika	3. Domači stroški na enoto proizvoda
4. Produktivnost dela	4. Tečaj do tujih valut
5. Prodajni trgi	5. Dajatve podjetij
6. Dodatni stroški dela	6. Uprava in predpisi
7. Tečaj do tujih valut	7. Prodajni trgi
8. Izraba delovnega časa	8. Dodatni stroški dela
9. Cena kapitala	9. Energetska oskrba in stroški
10. Domači stroški na enoto proizvoda	10. Izraba delovnega časa

Vir: Ankete SKEP GZS »Zaznave konkurenčnosti« v vzorcu podjetij

b) Mednarodne primerjave

Po poročilu o **globalni konkurenčnosti** držav, ki ga pripravlja inštitut iz Lausanne IMD, je Slovenija za leto 2003 izboljšala agregatni indeks konkurenčnosti glede na prejšnje leto za 34 odstotkov. Konkurenčnost je izražena z agregatnim indeksom, ki je sestavljen iz preko 300 indikatorjev - dve tretjini je statističnih podatkov, tretjina pa podatkov zbranih z anketo med vodilnimi poslovnimi ljudmi.

Primerjava za nekatere izbrane pristopne države kaže, da se je indeks konkurenčnosti za leto 2003 izboljšal tudi pri Slovaški, Češki, Madžarski in Estoniji, poslabšal se je pri Poljski. Med državami, s katerimi je letos primerjana Slovenija je po rangju na prvem mestu Finska, Slovenija je 28.

Primerjava rangov konkurenčnosti med izbranimi pristopnimi državami po skupinah kazalcev za leto 2003

Rang v 2. skupini 29-tih držav z manj kot 20 milijoni prebivalcev *

2. skupina	Uspešnost gospodarstva	Učinkovitost države	Poslovna učinkovitost	Infrastruktura
Estonija	21	9	16	22
Madžarska	22	22	21	23
Češka	15	19	27	20
Slovaška	27	24	26	29
Slovenija	25	29	25	27
Poljska *	27	28	26	24

* Poljska je v 1. skupini 30-tih držav z več kot 20 milijoni prebivalcev.
Vir: Poročilo o svetovni konkurenčnosti 2003 in IER, avgust 2003

Konkurenčnost, ki se ocenjuje za posamezno državo po štirih glavnih sestavinah oziroma področjih - gospodarska uspešnost, učinkovitost države (vlade), učinkovitost podjetij (mikro raven) in infrastruktura – je tudi Slovenija glede na leto 2002 izboljšala pri vseh 4 področjih. Največji napredek je bil ocenjen pri učinkovitosti podjetij (vrednost indeksa za 191% višja) – znotraj te skupine kazalcev se izboljšujejo nekateri kazalci trga dela, učinkovitost menagementa in produktivnost. Bistveno izboljšanje je tudi na področju kazalcev učinkovitosti vlade (indeks je višji za 70,5%), še naprej pa je kritično ocenjeno delo vlade predvsem pri poslovnih zakonodaji. Nekoliko boljše kot lani so ocene na področju uspešnosti gospodarstva (za 33%), pa tudi področje infrastrukture (za 22%).

Inštitut za ekonomske raziskave (IER, avgust 2003), ki sodeluje pri pripravi poročila, povzema, da je za Slovenijo z vidika konkurenčnosti najbolj kritična visoka inflacija, visoki prispevki za socialno varnost, pomanjkanje znanj na področju informacijske tehnologije, slaba zaščita zasebne lastnine, nizek high-tech izvoz pa tudi vprašanje učinkovitosti države in vseh faktorjev, ki vplivajo na to (podjetniška zakonodaja, institucionalni okviri).

Zaključeno v Ljubljani 8.9.2003

PRILOGA: DOKUMENTACIJA

DOKUMENTACIJA:

TABELA 1:	DEVIZNI TEČAJI BANKE SLOVENIJE 1992-2003 (<i>povprečja in razmerja</i>)
TABELA 2:	TEČAJI EUR NA DEVIZNEM IN MENJALNIŠKEM TRGU 1992 - 2003
TABELA 3:	GIBANJE DEVIZNIH TEČAJEV IN CEN
TABELA 4:	GIBANJE CEN
TABELA 5:	POVPREČNE AKTIVNE OBRESTNE MERE V BANKAH
TABELA 6:	POVPREČNE PASIVNE OBRESTNE MERE V BANKAH
TABELA 7:	INDEKSI OBSEGA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE IN ZAPOSLENIH OSEB PO INDUSTRIJSKIH DEJAVNOSTIH ZA LETO 2002 IN 2003
TABELA 8:	PLAČILA ZA INVESTICIJE PO DEJAVNOSTIH
TABELA 9:	POVPREČNA PLAČA NA ZAPOSLENEGA V SLOVENIJI
TABELA 10:	POVPREČNE BRUTO PLAČE NA ZAPOSLENEGA IN STOPNJE RASTI PO DEJAVNOSTIH, 1. polletje 2003
TABELA 11:	POVPREČNI STROŠEK PLAČE PO DEJAVNOSTIH, 1. polletje 2003
TABELA 12:	URNE POSTAVKE STROŠKA DELA V PREDELOVALNIH DEJAVNOSTIH, 2002 – MEDNARODNA PRIMERJAVA, V EUR
TABELA 13:	STRUKTURA STROŠKA DELA IN BRUTO PLAČE, 2002
TABELA 14:	DELOVNO AKTIVNO PREBIVALSTVO IN STOPNJE RASTI PO DEJAVNOSTIH, 1. polletje 2003
TABELA 10:	POVPREČNE BRUTO PLAČE NA ZAPOSLENEGA IN STOPNJE RASTI PO DEJAVNOSTIH, 1. polletje 2003
TABELA 11:	POVPREČNI STROŠEK PLAČE PO DEJAVNOSTIH, 1. polletje 2003
TABELA 12:	URNE POSTAVKE STROŠKA DELA V PREDELOVALNIH DEJAVNOSTIH, 2002, Mednarodna primerjava, v EUR
TABELA 13:	STRUKTURA STROŠKA DELA IN BRUTO PLAČE, 2002
TABELA 14:	DELOVNO AKTIVNO PREBIVALSTVO IN STOPNJE RASTI PO DEJAVNOSTIH, 1. polletje 2003
TABELA 15:	POSLOVNI POLOŽAJ – OCENE TRENUTNEGA IN PRIČAKOVANEGA POSLOVNEGA POLOŽAJA V LETIH 1998 – 2003 (po četrletjih, saldo odgovorov)
TABELA 16:	TRIMESEČNA POSLOVNA PRIČAKOVANJA SLOVENSКИH PODJETIJ INDUSTRIJE, TRGOVINE IN DRUGIH STORITEV V LETIH 1999 – 2003 - SKUPAJ
TABELA 17:	FAKTORJI KONKURENČNOSTI SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA V PRIMERJAVI S TUJIMI TRGI V LETIH 1992 – 2003, letna povprečja
TABELA 18:	22 FAKTORJEV KONKURENČNOSTI SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA V PRIMERJAVI Z DRŽAVAMI EVROPSKE UNIJE IN SREDNJE EVROPE – V LETIH 2002 - 2003
TABELA 19:	SLOVENSKE BANKE V LETU 2002 – RANG PO BILANČNI VSOTI
TABELA 20:	TRŽNI DELEŽI ZAVAROVALNIC IN DRUGIH ČLANIC SZZ – 2002
TABELA 21:	DODANA VREDNOST (DV) V GOSPODARSKIH DRUŽB PO DEJAVNOSTIH, 2002
TABELA 22A:	BRUTO DOMAČI PROIZVOD NA PREBIVALCA ZAIZBRANE DRŽAVNE PO KUPNI MOČI V PPs (EUR/ECU)
TABELA 22B:	BDP NA PREBIVALCA PO KUPNI MOČI – INDEKSI RAVNI, povprečje EU (25)=100